

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ – HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIMI ANA BİLİM DALI
İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIMI BİLİM DALI

**“KÜÇÜK KONUTLARDA FONKSİYONEL MOBİLYA
TASARIM ÇÖZÜMLERİ VE ÇAĞDAŞ KONUT ÖRNEKLERİ
ARASINDAN STÜDYO DAİRELER; KONYA ANALİZİ”**

MELTEM AKÇAOVA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
DOÇ.DR. EMİNE NUR OZANÖZGÜ

KONYA - Haziran 2019

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Meltem AKÇAOVA
	Numarası	134261002002
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İç mimarlık ve Çevre Tasarımı / İç mimarlık ve Çevre Tasarımı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tezin Adı	Küçük Konutlarda Fonksiyonel Mobilya Tasarım Çözümleri Ve Çağdaş Konut Örnekleri Arasından Stüdyo Daireler; Konya Analizi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu

Öğrencinin	Adı Soyadı	Meltem AKÇAOVA
	Numarası	134261002002
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İç mimarlık ve Çevre Tasarımı / İç mimarlık ve Çevre Tasarımı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Doç. Dr.E. Nur Ozanözü
	Tezin Adı	Küçük Konutlarda Fonksiyonel Mobilya Tasarım Çözümleri Ve Çağdaş Konut Örnekleri Arasından Stüdyo Daireler; Konya Analizi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan **Küçük Konutlarda Fonksiyonel Mobilya Tasarım Çözümleri Ve Çağdaş Konut Örnekleri Arasından Stüdyo Daireler; Konya Analizi** başlıklı bu çalışma 26 / 08 / 2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman/Üye	İmza
Doç. Dr.E. Nur Ozanözü	Danışman / Hacettepe Üniversitesi	
Doç. Dr. Rabia Köse Doğan	Üye/ Selçuk Üniversitesi	
Prof.Dr.Bilge Sayıl Onaran	Üye/ Hacettepe Üniversitesi	

Öğrencinin	Adı Soyadı	Meltem AKÇAOVA
	Numarası	134261002002
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İç mimarlık ve Çevre Tasarımı / İç mimarlık ve Çevre Tasarımı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Doç. Dr.E. Nur Ozanözü
	Tezin Adı	Küçük Konutlarda Fonksiyonel Mobilya Tasarım Çözümleri Ve Çağdaş Konut Örnekleri Arasından Stüdyo Daireler; Konya Analizi

ÖZET

Bu çalışma küçük konutlarda fonksiyonel mobilya tasarımının, mekan kullanımı ve kullanıcı isteklerine göre değiştirilebilir alanlar oluşturmadaki gerekliliğini öne çıkarmaktadır. Küçük konutların tercih edilme sebepleri, şehir içerisindeki yoğun nüfusun bulunduğu bölgelerdeki küçük konut popülasyonu ve nedenleri, çalışmaya yön veren konular dâhilindedir.

Çalışma dört ana bölümden oluşmaktadır. İlk olarak kentsel yapıda tanık olunan mekânsal ve kültürel değişimler ele alınmaktadır. İkinci bölümde konut olgusu ve konutun işlevleri değerlendirilmektedir. Üçüncü bölümde Konya kentinde 21. yüzyılda tanık olunan yeniden yapılanma süreci mekânsal boyutları ile analiz edilerek bireylerin konut tercihlerinde meydana gelen değişimler irdelenmektedir. Dördüncü bölümde, 2013 yılı sonrası Konya'da yapılmış olan stüdyo daireler plan bazında incelenecek, fonksiyonel mobilya seçimleri, dar alanları verimli kullanımı ve yaşayacakları konutları seçerken dikkate aldıkları veya alacakları kriterlerin neler olduğu araştırılacaktır.

Bu bağlamda, günümüzde konut, barınma ihtiyacını karşılayan ekonomik bir araç olma özelliğinin yanında kişilerin yaşam tarzlarını belirledikleri ve toplumsal ilişkilerini düzenledikleri bir araç olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Konuta yüklenen anlamın değişmesine paralel olarak Konya kentinde yaşayan bireylerin yaşayacakları konutları belirlemede dikkate aldıkları kriterler değişmiştir. Buna istinaden mekân içerisindeki kullanım alanları ve istekleri de değişmektedir. Küçük konutlarda fonksiyonel mobilya tasarımını konu alan bu çalışma, var olan planlama tiplerinin avantajları, dezavantajları ve önerileri içermektedir.

Anahtar kelimeler: Küçük Konut, Fonksiyonel Tasarım, Stüdyo Daire

Öğrencinin	Adı Soyadı	Meltem AKÇAOVA
	Numarası	134261002002
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İç mimarlık ve Çevre Tasarımı / İç mimarlık ve Çevre Tasarımı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Doç. Dr.E. Nur Ozanözü
	Tezin İngilizce Adı	Functional Furniture Design Solutions in Small Houses and Studio Apartments; Analysis of Konya

SUMMARY

This study emphasizes the necessity of functional furniture design in small houses to create interchangeable spaces according to user requirements. The reasons for choosing small dwellings, the population of small dwellings in densely populated areas in the city and their reasons are among the issues that guide the study.

The study consists of four main sections. First, the spatial and cultural changes witnessed in the urban structure are discussed. In the second section, the phenomenon of housing and its functions are evaluated. In the third section, the restructuring process witnessed in the 21st century in Konya is analyzed with spatial dimensions and the changes in the housing preferences of individuals are examined. In the fourth section, the studio apartments built in Konya after 2013 will be examined on a plan basis, and the selection of functional furniture, efficient use of narrow spaces and the criteria they will take into consideration or will be considered when choosing the houses they will live in will be investigated.

In this context, nowadays, housing is accepted as a tool in which people determine their lifestyles and regulate their social relations besides being an economic tool that meets the need for housing. In parallel with the change in the meaning of housing, the criteria that individuals living in the city of Konya have taken into consideration in determining the houses they will live in have changed. Accordingly, usage areas and desires within the space change as well. This study, which focuses on functional furniture design in small dwellings, includes the advantages, disadvantages and suggestions of the existing planning types.

Keywords: Small Housing, Functional Design, Studio Apartment

ÖNSÖZ

Tez çalışmamda her zaman yanımda olan, yardımlarını hiç esirgemeyen, çalışmamı yönlendiren değerli hocam Sayın Doç.Dr. Nur OZANÖNGÜ'ye, fikirleriyle çalışmama yön veren ve bu mesleği bize sevdiren değerli hocam Doç.Dr. Rabia KÖSE DOĞAN'a ve eşim Arş.Gör. Ali AKÇAOVA'ya teşekkür ederim.

Meltem AKÇAOVA

KONYA-2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT	II
ÖNSÖZ	III
İÇİNDKİLER	IV
ŞEKİL LİSTESİ	VI
TABLO LİSTESİ	VIII
1. Giriş	1
1.1. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı.....	1
1.2. Çalışmanın Yöntemi	2
1.3. Bölüm Sonucu.....	3
2. Konut ve Mekân Kavramı	4
2.1. Konut Düşüncesinin Doğuşu	8
2.2. Küçük Konut Kavramı.....	11
2.2.1 Dar Gelirliler İçin Bir Çözüm Önerisi Olarak Küçük Konut	12
2.2.2 Statü Göstergesi Olarak Küçük Konut	12
2.2.3 Optimum Bir Çözüm Önerisi Olarak Küçük Konut	13
2.3. Küçük Konutlarda Mekan Organizasyonu	14
2.4. Küçük Konutun İç Mekan Biçimlenişi	21
2.5. Küçük Mekanlarda İç Mekan Çözümleri.....	23
2.5.1. Esneklik	28
2.5.2. İşlevsellik.....	32
2.5.3. Modülerlik	33

2.5.4. Antropometri ve Ergonomi	36
2.6. Bölüm Sonucu.....	39
3. Stüdyo Konut Kavramı Ve Tarihçesi	40
3.1. Stüdyo Daire Kavramı	40
3.2. Stüdyo Dairelerin Tarihsel Oluşum Süreci.....	41
3.2.1. Dünya’da Stüdyo Dairelerin Tarihçesi ve Oluşum Süreci.....	41
3.2.2. Türkiye’de Stüdyo Daireler ve Oluşum Süreci.....	44
3.3. Stüdyo Daire Tasarımında Fonksiyonellik	51
3.4. Bölüm Sonucu	57
4. Alan Çalışması Örnekleri ve Analizleri	58
4.1. Stüdyo 9 -ALTUVA YAPI	60
4.2. Prestij park -BAK YAPI İNŞ.....	62
4.3. Stüdyo Gold –KONEV İNŞAAT	64
4.4. Stüdyo Huzur – EVA İNŞAAT	66
4.5. Stüdyo Ufuk -UFUK İNŞAAT	68
4.6. Bölüm Sonucu	70
5. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME	71
6. KAYNAKLAR	77

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil-2-1:Doğada bulunan ağaç A: Serbest bir ölçü B: Çevresindeki bordür ile bir mekan sınırlaması getiriyor.	5
Şekil-2-2: Şemsiye altında iki kişi. Şemsiyenin oluşturduğu sen ve ben mekanı.....	14
Şekil-2-3: Piknikte bulunan bir aile topluluğu; Yere serilmiş örtü ile sınırlanmış, kendilerine özgü bir mekan yaratılmıştır.	6
Şekil-2.4:Toplu Konutun Türk ve Dünya Tarihi Evreleri	9
Şekil-2.5: Konutun Sosyal Tabakalaşmadaki Yeri	10
Şekil-2.6: Genelleşmiş Yükseklikler	20
Şekil-2.7: İşleve Bağlı Birimsel Boyutlar	21
Şekil-2.8: Konut Birimi İşlev Şeması.	22
Şekil-2.9: Sabit Mobilyalı Mekan Düzenlemesi.	24
Şekil-2.10: Hareketli Ve Sabit Mobilyalı Mekan Düzenlemesi.	25
Şekil-2.11: Geleneksel Türk Evi Odası	29
Şekil-2.12: Esnekli Kavramına Uygun Oturma Birimi	29
Şekil-2.13: Esnekli Kavramına Uygun Oturma ve Yatma Birimi	30
Şekil-2.14: Mekânı Bölen Hareketli İşlevsel Mobilyalar- İç Mekân Örgütlenmesinde Esneklik Ve Fonksiyonellik Kavramı Bağlamında Mekânın Değerlendirilmesi Ve Düzenlenmesi	31
Şekil-2.15: Dancer Apartment Görseli	31
Şekil-2.16: Hareketli Mobilyalar (Yuvarlak Masa Tasarımı).....	32
Şekil-2.17: Modüler Oturma Birimi ve Sehpa	33
Şekil-2.18: Modüler Oturma Birimi ve Sehpa Parçaları	34
Şekil-2.19: Hazır Mutfak Örneği	34
Şekil-2.20: Hazır Mutfak Modülleri	35
Şekil-2.21: Modüler Oturma Birimi	35

Şekil-2.22: Antropometri Görseli	37
Şekil-3.1: Stüdyo Daire Fonksiyon Şeması	40
Şekil-3-2: Eski Bir Tenement Housing Yapısı ile 1901 Yasası Sonucunda Alınan Kararlar Sonucu Bir Tenement Housing (Riss, 1890)	41
Şekil-3-3: Japon Ev Planı Örneği	43
Şekil-3-4: Nakagin Kapsül Kulesi, Kapsül Ev Perspektifi	44
Şekil-3-5: Hayat Apartmanı Zemin Kat Planı ve Kat Planı	48
Şekil-3-6: 1984 Konya Çevre Düzeni Planı ve Kentsel Arazi Kullanım Şeması	49
Şekil-3-7: Konya'daki Stüdyo Tipi Konutların İlçelere Göre Dağılımı	50
Şekil-3-8: Konya'daki Stüdyo Daire Sayılarının İlçelere Göre Dağılım Yüzdesi	50
Şekil-3-9: S.A.R Sistemi Esnek Konut Tasarım Örneği	53
Şekil-3-10: P.S.S.H.A.K. Projesi Uygulama Örnekleri	54
Şekil-4-1: Alan Çalışması Yapılacak Olan Stüdyo Dairelerin Konumları	59

TABLO LİSTESİ

Tablo.2-1: Konutun Bileşenleri	7
Tablo.2-2: Toplumsal Faktörlerin Yapı Fiziğine Etkisi	14
Tablo.2-3: İmar Yönetmeliği- Konutlarda Bulunması Gereken Genişlikler Ve Alanlar	16
Tablo.2-4: Türkiye Konut Standartları Yönetmelikleri.....	17
Tablo.2-5: Maslow'un İnsan Gereksinimleri Hiyerarşisi	17
Tablo.2-6: Fiziksel Çevre İçinde Kişiyeye İlişkin Davranışsal Gereksinimler İçin Gerekli Alanlar	18
Tablo.2-7: Kullanıcı Gereksinimleri Sınıflandırılması	19
Tablo.2-8: Konut Birimi Mekân İlişkileri	22
Tablo.2-9: 18-79 Yaş Arası Yapılmış Olan Antropometrik Ölçü Tablosu	38
Tablo.3-1: Hanehalkı Tiplerine Göre Hanehalkı Sayısı ve Oranı, (TÜİK, 2015)	46
Tablo.3-2: Tek Kişilik Hanehalkı Oranı En Yüksek ve En Düşük Olan İlk 5 İl	47
Tablo.4-1: Stüdyo-9 Fonksiyonel Mobilya Çözüm Önerisi	60
Tablo.4-2: Stüdyo-9 Fonksiyonel Tasarım Önerisi	61
Tablo.4-3: Prestij Park Fonksiyonel Mobilya Çözüm Önerisi	62
Tablo.4-4: Prestij Park Fonksiyonel Tasarım Önerisi	63
Tablo.4-5: Stüdyo Gold Fonksiyonel Mobilya Çözüm Önerisi	64
Tablo.4-6: Stüdyo Gold Fonksiyonel Tasarım Önerisi	65
Tablo.4-7: Stüdyo Huzur Fonksiyonel Mobilya Çözüm Önerisi	66
Tablo.4-8: Stüdyo Huzur Fonksiyonel Tasarım Önerisi	67
Tablo.4-9: Stüdyo Ufuk Fonksiyonel Mobilya Çözüm Önerisi	68
Tablo.4-10: Stüdyo Ufuk Fonksiyonel Tasarım Önerisi	69

1. GİRİŞ

Bu çalışma küçük konutlarda fonksiyonel mobilya tasarımının, mekan kullanımı ve kullanıcı isteklerine göre değiştirilebilir alanlar oluşturmadaki gerekliliğini öne çıkarmaktadır. Küçük konutların tercih edilme sebepleri, şehir içerisindeki yoğun nüfusun bulunduğu bölgelerdeki küçük konut popülasyonu ve nedenleri, çalışmaya yön veren konular dâhilindedir.

Çalışma dört ana bölümden oluşmaktadır. İlk olarak kentsel yapıda tanık olunan mekânsal ve kültürel değişimler ele alınmaktadır. İkinci bölümde konut olgusu ve konutun işlevleri değerlendirilmektedir. Üçüncü bölümde Konya kentinde 21. yüzyılda tanık olunan yeniden yapılanma süreci mekânsal boyutları ile analiz edilerek bireylerin konut tercihlerinde meydana gelen değişimler irdelenmektedir. Dördüncü bölümde, 2013 yılı sonrası Konya'da yapılmış olan stüdyo daireler plan bazında incelenecek, fonksiyonel mobilya seçimleri, dar alanları verimli kullanımı ve yaşayacakları konutları seçerken dikkate aldıkları veya alacakları kriterlerin neler olduğu araştırılacaktır.

Bu bağlamda, günümüzde konut, barınma ihtiyacını karşılayan ekonomik bir araç olma özelliğinin yanında kişilerin yaşam tarzlarını belirledikleri ve toplumsal ilişkilerini düzenledikleri bir araç olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Konuta yüklenen anlamın değişmesine paralel olarak Konya kentinde yaşayan bireylerin yaşayacakları konutları belirlemede dikkate aldıkları kriterler değişmiştir. Buna istinaden mekân içerisindeki kullanım alanları ve istekleri de değişmektedir. Küçük konutlarda fonksiyonel mobilya tasarımını konu alan bu çalışma, var olan planlama tiplerinin avantajları, dezavantajları ve önerileri içermektedir.

1.1. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren kent kavramı ve küreselleşme rolü değişmeye başlamıştır. “Küreselleşme – yerelleşme süreçlerinin etkileşimiyle kentlerin, uluslararası düzlemdeki konumları ve fonksiyonları kadar kentsel mekânda da dönüşüm sürecine tanık olunmaktadır (Massey, 1993).” Kentsel yapıda

bireylerin birbirleriyle ilişkileri, kent mekânının biçimlenişi, mimari yapılanma, yaşam bölgelerinin ortaya çıkması, vb. bu dönüşümün birer örneğidir.

Bu süreçte kişilerin yaşamlarının önemli bir bölümünü geçirdikleri “konutun” işlevleri ve sahip olduğu fonksiyonlarda da bir dönüşüm yaşanmaktadır. Konutun sahip olduğu işlevlerdeki değişime paralel olarak bireylerin konut tercihleri de değişmeye başlamıştır. “Bulunduğu dönemin yükünü ve izlerini bünyesinde barındıran ve zaman zaman bizzat bu izleri üreten bir tasarım nesnesi olarak konut, toplumun geçirdiği ekonomik, politik ve sosyo-kültürel evreleri günümüze dek aktarabilmektedir. Bu bağlamda konut, tarihsel bilgileri doğrudan günümüze taşıyan bir çeşit toplu iletişim aracı olarak da kabul edilebilir (Çıkış, Ek 2009).”

Bu çalışmanın amacı, Konya’da yaşayan bireylerin yaşayacakları konutları belirlerken dikkate alacakları küçük konut kriterlerinin neler olduğunun doğru bir şekilde tespit edilmesini sağlamak ve bu kriterlerin seçilmesinde etkili faktörlerin neler olduğunun tespit edilmesidir.

Bu çalışma Konya kentindeki bireylerin konut tercihlerini inceleyen bilimsel nitelikli bir çalışmadır. Çalışmanın gerçekleştirileceği Konya kentinin gerek sosyo – ekonomik gelişmişlik verileri, gerek nüfus yoğunluğu açısından ülkenin en önemli kentlerinden birisi olması çalışmanın önemini arttırmaktadır.

1.2.Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışmada nitel ve nicel araştırma teknikleri bir arada kullanılmıştır. Nitel araştırma tekniği aracılığıyla küreselleşme ile kentsel yapıda tanık olunan mekânsal – kültürel değişim süreci, konut olgusu, konutun işlevleri, bireylerin yaşayacakları konutları belirlerken dikkate aldıkları kriterler ve 21. yüzyılda Konya’da tanık olunan mekânsal değişim analiz edilmiştir. Nicel araştırma tekniği ise Konya kenti Selçuklu İlçesinde yaşayan bireylerin yaşayacakları konutları seçerken dikkate aldıkları veya alacakları kriterlerin neler olduğunun tespit edilmesi amacıyla kullanılmıştır.

Küçük konut kavramı ve kullanım amaçlarının işleneceği bu çalışma kaynak araştırması tarama metodu(literatür taraması) ile yapılmıştır.

Yapılan alan çalışmasında, yapılarda yerinde tespit çalışması fotoğraflama ve eskizlerle belgeleme yapılacaktır. Yerinde kullanıcılarla kişisel görüşmeler yapılacak, gözlemlerle tespitler yapılacaktır.

1.3. Bölüm Sonucu

Araştırmanın birinci bölümünde konut kavramının zaman içerisindeki değişim evrelerinden bahsedilmiştir. Kent kavramı ve küreselleşmenin konut oluşumuna olan etkileri araştırma konusuna yön vermiştir. Kişilerin yaşama mekanı olan “konutun” işlevleri ve sahip olduğu fonksiyonların değişim evresi ve sebepleri araştırmanın ilk evresinin oluşturmaktadır. Konutun değişim evresi ile kullanıcıların da konut tercihleri değişmeye başlamıştır.

Konutun, zaman ile olan ilişkisine vurgu yapılmış, toplumun yaşadığı ekonomik, politik ve kültürel evreleri vurgulanmıştır. Bu yönüyle konut, tarihi bilgi ve izleri günümüze taşıma rolünü üstlenmiş bir oluşumdur.

Araştırmanın amaç, kapsam ve sınırlılıkları bu bölümde vurgulanmıştır. Çalışmanın materyal ve method yöntemi birinci bölümde belirtilmiştir. İkinci bölümde ise konut ve mekan kavramları tanımlanacak, küçük konut ve iç mekan çözümleri hakkında örnekler sunulacaktır.

2. KONUT VE MEKÂN KAVRAMI

Mekan kavramı Şengül Öymen Gür’ün (Gür, 1996) “Mekan Örgütlenmesi” adlı kitabında şu şekillerde tanımlanmaktadır: “Mekan, insanın insanla, insanın

nesneyle ve nesnenin nesneyle olan aralıklarının, uzaklıklarının ve ilişkilerinin, kısacası, bizi saran boşunun üç boyutlu bir anlatımıdır.”

En genel anlamda konut, insanı dış çevre koşullarından ayıran, barınma ihtiyacının karşılandığı yerdir. Konut, fiziksel olarak insanın yaşamına ilişkin ihtiyaçlarına cevap vermektedir.

“Mekan’ı en basit şekilde tanımlayacak olursak ; bir kişi veya grubun yeridir. Başka bir tanımda mekan, insanın, insan ilişkilerinin ve bu ilişkilerin gerektirdiği donatıların içinde yer aldığı, sınırları kapsadığı örgütlenmenin yapı ve karakterine göre belirlenen bir boşundur.”

Kişilerin mekan oluşturma nedenlerini üç başlık altında toplayabiliriz. (Seçer, 2006):

- Nesne ve bu nesnelere yapılan eylemler için hacim ihtiyacı,
- Güvenlik hissi, hayatta kalabilme çabası,
- Yaşam kalitesini artırmak , konfor ihtiyacı.

Konutta iç mekân algısı, tek düze geometrik bir kavramdan öte, bireysel ihtiyaçların karşılandığı şahsi bir atmosfere sahiptir. Kişinin sosyal yaşantısının yanında duygusal zevklerini de ortaya çıkartır. İç mekân, insanın vücudunu dış mekâna karşı barındırdığı yer olması yanında, akıl ve ruhunu da barındırdığı, böylece kendi benliği ile yakın ilişki kurduğu yerdir (Dede, 1997).

Tarihten günümüze ilk barınma ihtiyacını karşılamak için yapılan mağaralar ve barınaklardan günümüz ihtiyaçlarına göre şekillenen apartman dairelerine geçiş sürecinde ve dahasın da bir çok gereksinime ihtiyaç duyarlar. Bu ihtiyaçlar insanoğlunun temel gereksinimleri olan barınma ve dış etkilerden kendini koruma ihtiyacından kaynaklanmıştır. İnsanoğlunu tüm bu ihtiyaçlarını karşılayan, yaşadığı sosyal çevrenin içinde en önemli yeri, insanın yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği konut alır. Genel olarak sözlükte “konut” şöyle tanımlanmaktadır; “bir insanın yatıp kalktığı, iş zamanı dışında kaldığı veya tüzel kişiliği olan bir kuruluşun bulunduğu ev, apartman gibi yer, mesken, ikametgah” (Url-1).

“Öymen’e göre, konut için bir diğer tanımlama, birçok kültürde kişilik ve ayrıcalık elde etmek amacıyla tasarlanıp donatılan, aynı zamanda insanları birbirine ve kültürüne yaklaştıran yaşamsal bir varlık olarak açıklanmaktadır” (Gür, 2000).

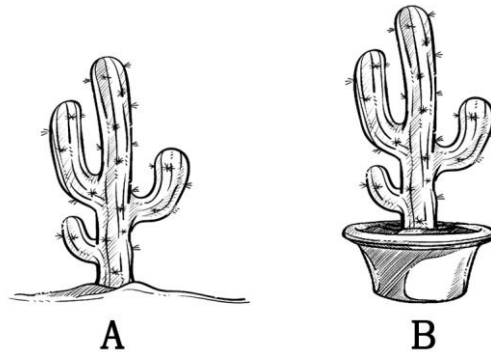
“Soygeniş’e göre, insan konutta güven, insanlık gururu, rahatlık gibi duyguları korur. Kişi için konutu, inandığı, koruması gerekli değerleri ifade eder; insanın sosyal sorumluluk duygusunu etkiler, fiziksel çevresi, tarihi ve kültürüyle olan bağlarını kuvvetlendirir” (Soygeniş, 1995).

ubuk’a göre, “Konut, insanoğlunun sadece büyük zamanın geçtiği her türlü sıkıntı, üzüntü, sevinç ve mutluluğu yaşadığı basit bir oturma makinesi olmamakla birlikte sadece yaşamın 4 duvar içinde geçtiği dış çevreden izole olmuş dışla ilişkileri kopuk bir mekan parçası da değildir.

Konut, insanların kendilerini hayata hazırladıkları, g kazandıkları, kendilerini fikren ve bedene hazırladığı duvarlar dışındaki yakın uzak çevresiyle çok yakından ilgili bir yaşam birimidir” (ubuk, 1989).

Mekan, genel tanımılaması içerisinde çok geniş kapsamlıdır. Sonsuzluğu içeren uzaydan başlayıp, içinde bulunduğumuz en küçük hücreye kadar iner (Şensoy, 1984). Temel ilke olarak, etrafı saran evre ve çevreler biçiminde ele alınabilir.

Şekil-2-1:Doğada bulunan kaktüs A: Serbest bir l B: Altındaki saksı ile bir mekan sınırlaması getiriyor.

Kaynak: (Meltem Akçaova, 2019).

Şekil-2-2: Şemsiye altında kişi. Şemsiyenin oluşturduğu şahsi mekan algısı.

Kaynak: (Meltem Akçaova, 2019).

Şekil-2-3: Kafede oturan insanlar, hem şemsiyeleri ile hem de masalar ile kendilerine sınırlı alanlar oluşturmuşlardır.

Kaynak: (Meltem Akçaova, 2019).

Görsel ve tanımlara göre konut, kapalı bir alanı temsil etmekle birlikte , kişi ve nesnelerin barınma ihtiyaçlarını karşılayan kabuk ve çatıdan öte içinde fiziksel aktivite ve duygusal birleşimler barındıran yapıdır.

Soygeniş'in çalışmasında da belirttiği gibi, "Neutra (1956) konutu, barınmanın tanımının ötesinde, insanın mekan içerisinde mutluluk ve duygusal dengesini sağlayan arayışın gerçekleşmesi şeklinde ortaya koyar (Soygeniş, 1995).

Rob Krier, mimarın kişiye fiziksel çevreden koruması, çeşitli aktivitelerine cevap veren mekan yaratması, bütün bunların yanı sıra, sembolik ve ahlaki değerleri ifade etmesi gerektiğine inanmakta, konut planlamasında mantıki ve rasyonel işlevlerin mimarın ana problemi niteliğinde, sadece bir başlangıç noktası olduğunu belirterek, konutun insana mutluluk ve zevk vermesi gerektiğini söylemektedir” (Soygeniş, 1995).

Çoğu tanımda da bahsedildiği gibi konut sadece fiziksel bir yapı değildir. Bu sebeple tanımlamalara ek olarak Kenyon’un yaptığı bir çalışmada konuta yüklediği çeşitli sıfatlar mevcuttur.

Tablo-2.1: Konutun Bileşenleri

KİŞİSEL KONUT
Konut, anlamlıdır.
Konut, bağımsızlık ve özgürlük hissidir.
Konut, kişiselleştirilmiş mekandır.
Konut, sahiplik hissidir.
Konut, hatıralardır.
KALICI-GEÇİCİ KONUT
Konut, sabit ve kalıcıdır.
Konut, sürekli ve alışandır.
SOSYAL KONUT
Konut, önemli kişilerden oluşmaktadır.
Konut, destekleyen bir atmosferdir.
Konut, sıcak komşuluklardır.
FİZİKSEL KONUT
Konut, anlamlı bir sahipliktir.
Konut, konforlu bir çevredir.
Konut, tek kişilik hane halkından oluşur.
Konut, güvenli bir barınaktır.

Kaynak: (Kenyon, 1999).

Şekilden de anlaşılacağı gibi kişisel konut fiziksel konut kadar önemlidir. Tekrar vurgulamak gerekirse fiziksel konuttan, kişisel, sosyal konuta kadar

bileşenlerin tümü bize yaşanan konutu bir başka deyişle konut içi yaşam alanının niteliklerini vermektedir.

Mekân, tasarımcının ilk malzemesi, aynı zamanda da iç mekân tasarımındaki asıl öğedir. Evrensel mekânın tam bir tanımlaması olmamasına rağmen, etki alanı içine nesnelere girer girmez görsel bir ilişki kurulmaktadır. Dolayısıyla mekân bu ilişkiler ve bunları algılayan biz tarafından şekillenmektedir (Ching, 1998).

Bir başka tanımlama ile mekân, kullanıcıyı çevreden belli bir ölçüde ayıran ve içinde eylemlerini sürdürmesine elverişli olan boşluktur (Hasol, 1998).

İnsanların mekân oluşturma nedenlerini üç ana grupta toplayabiliriz (Seçer, 2006):

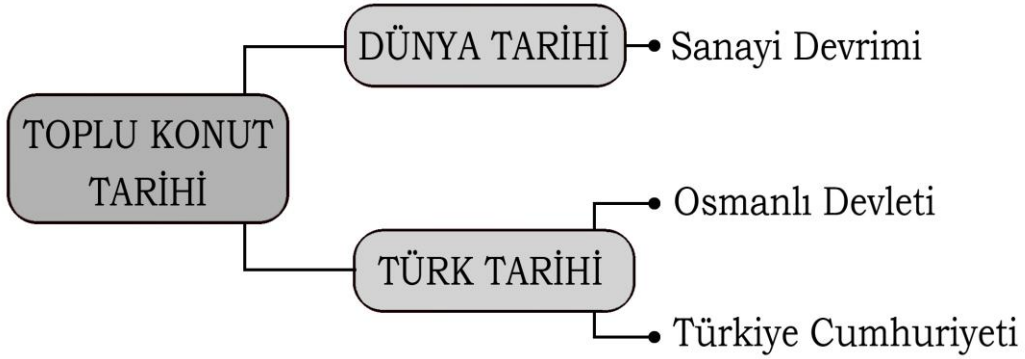
- Cisim ve eylemler için hacim ihtiyacı
- Varlığını sürdürebilmek için güvenlik ihtiyacı
- Yaşamı sürdürmek için konfor ihtiyacı

Konutta iç mekân, geometrik bir mekândan öte bir kavramdır ve bireysel bir atmosfere sahiptir. İnsanın sosyo-kültürel doğası yanında duygusal doğasının da izlerini taşır. İç mekân, insanın vücudunu dış mekâna karşı barındırdığı yer olması yanında, akıl ve ruhunu da barındırdığı, böylece kendi benliği ile yakın ilişki kurduğu yerdir (Dede, 1997).

2.1. Konut Düşüncesinin Doğuşu

Daha geniş bir perspektif sunulması açısından toplu konutların geçmişi ve bugünü hem Türkiye hem de dünya ölçeğinde incelenmelidir. Dünya ölçeğinde toplu konut tarihini etkileyen en önemli süreç Sanayi Devrimi iken Türk tarihi ölçeğinde ise bu sürecin oluşumuna etki eden Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti'dir.

Şekil-2.4:Toplu Konutun Türk ve Dünya Tarihi Evreleri

Kaynak: (Yüksel, 2014).

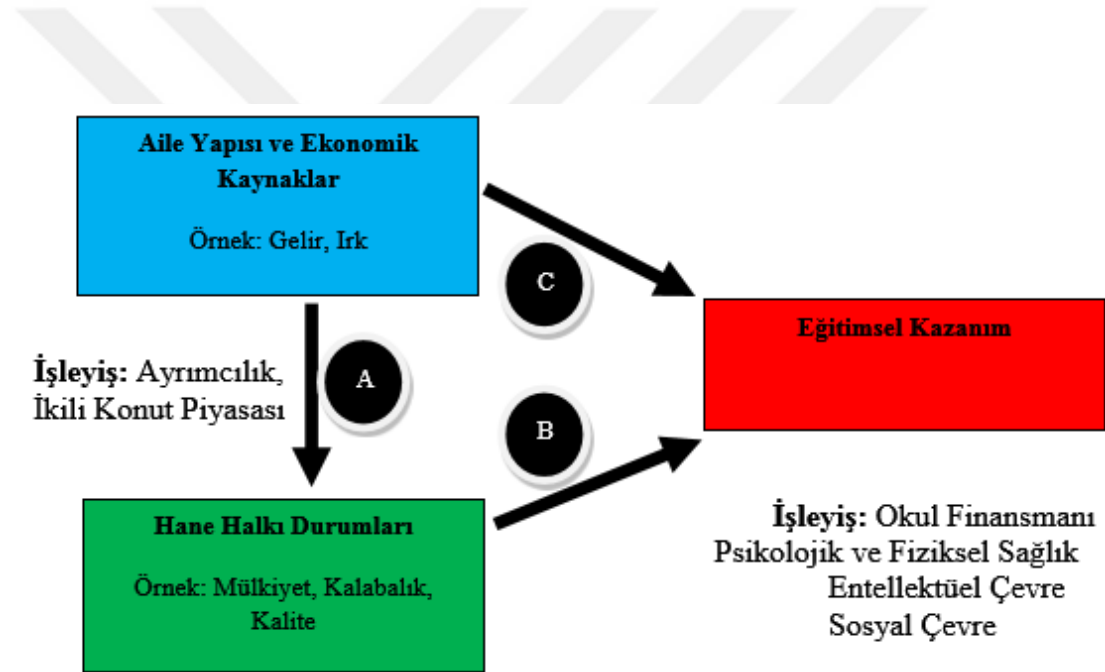
Sanayi ya da başka bir ifadeyle Endüstri Devrimi 18. ve 19. yüzyıllarda buhar makinesinin bulunmasıyla öncelikle İngiltere’de başlayan ve sermaye birikiminin artmasıyla insan yaşamında ve çalışma sistemlerinde önemli değişimlerle sonuçlanan sürece verilen addır.

Başka bir ifadeyle sosyal politikanın da bir bilim dalı olarak ortaya çıkışında da etkili olan Sanayi Devrimi, ürünlerin yapımında ve satımında, insanların yaşamlarında ve çalışma biçimlerinde meydana gelen köklü değişiklik olarak da tanımlanabilir. Dolayısıyla Sanayi Devrimi, “tıpkı Havva’nın bilgi meyvesini tatması” gibi bir daha geri dönüşü olmayan köklü değişikliklere neden olmuş kırılma noktası olarak algılanabilecek bir kavramdır. Emeğin verimliliğinin arttığı ve üretim süreçlerinin daha ön plana çıktığı ve kitlesel üretimin söz konusu olduğu sanayileşme sürecinin konut yapımına ilişkin ilkleri aşağıdaki gibi sayılabilir. Teknolojik gelişmelerin yaşandığı ve insan emeğinin yerini makinelerin aldığı Sanayi Devrimi ile birlikte tarım kesiminde insana duyulan ihtiyacın azalması tarım kesiminde çalışan kişilerin işsiz kalması sonucunu doğurmuştur. Dolayısıyla kentlerde kurulan yeni fabrikaların sunduğu istihdam imkânlarından faydalanmak için kırsal kesimden kente ciddi manada ekonomik göçler meydana gelmiş ve kent nüfusu artmaya başlamıştır. Kent nüfusunun hızla artması ve kent sınırlarının genişlemesi nedeniyle konut ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Üretim biçimleri ve süreçlerinde aile, aşiret ve mahalle temelli oluşumlardan, kooperatif ve kamusal oluşumlara geçişler söz konusu olmuştur. Yeni trafik araçları

ortaya çıkmış ve yeni trafik sorunları ile karşı karşıya kalınmıştır. Yeni araçlara uygun olarak yapılmamış kentlerde mekân problemleri baş göstermiştir. Sanayileşmeyle, daha iyi iş, konut, kıyafet, yiyecek ve içecek imkânları sunulmuştur.

Özellikle birlikte yaşama zorunluluğu yönüyle kamu hayatında müstakil mülkiyetten, kat mülkiyetine geçişler söz konusu olmuştur. Birlikte yaşama anlayışı, bu dönem toplumlari için yeni bir konsept olduğundan dolayı mekân sıkıntısı çekilmeye başlanmıştır (Yüksel, 2014).

Şekil-2.5: Konutun Sosyal Tabakalaşmadaki Yeri

Kaynak: (Yüksel, 2014).

Avrupa'da ortaya çıkan Sanayi Devrimi'nin birçok olumsuz noktasından da bahsedilebilir. Bunlar içerisinde kentlerin fiziksel bakımdan çöküntüye uğraması ve kentsel yenilemeye ihtiyaç duyulması, aşırı nüfus artışı ve konut ihtiyacı, sosyal tabakalaşmanın ve buna paralel olarak suç oranlarının artması sayılabilir.

İlk çözüm önerileri, fabrikaların sahipleri tarafından fabrikalarında çalışan işçilere fabrikalara yakın ya da şehir dışında daha iyi yaşama koşulları ve sosyal imkânlar sağlayan apartman türü çok katlı konutların yapılmasının teklif edilmesiyle ortaya atılmıştır.

Özellikle düşük gelir grubuna ait olan bireylerin barınma ihtiyacını karşılayan bu tür yerleşim birimlerine öncelikle İngiltere’de Saltaire ve ABD’de Pulman örnek olarak verilebilir.

2.2. Küçük Konut Kavramı

Bachelard (1996), büyük kentlerde yaşayan insanların üst üste konulmuş kutuların içinde yaşadıklarını belirtmektedir. Bu ifadeler, giderek dünya özellikle de büyük metropollerdeki bir gerçeğe işaret etmektedir. Yaşam alanları giderek küçülmekte, metrekare bazında kullanım alanları azalmaktadır.

Günümüzde özellikle İstanbul’da hızla artan nüfus ve arsa fiyatlarındaki yukarı doğru ivmelenme, konut sektörünü yakından ilgilendirmektedir. Konut, insanın en temel gereksinimlerinden biri olan barınma ihtiyacını karşılamının ötesinde, giderek ticari bir mülk ve yatırım aracı olarak da görülmektedir. Arsa fiyatlarındaki artış, özellikle kent merkezi ya da kent merkezine yakın alanlarda zaman zaman spekülatif bir şekilde de olsa, değer artışına neden olmaktadır. Bu nedenle, özellikle kent merkezi ya da merkeze yakın alanlardaki yeni konut projelerinde, konut birimlerinin giderek küçüldüğü gözlemlenmektedir. Bir başka deyişle teknoloji, ulaşım ve haberleşme geliştikçe bunların mekandaki yansımaları da belirginleşmekte, kentin içindeki yaşam tarzı da yepyeni özellikler kazanmaktadır (Kıray, 1998).

Bu küçülme, stüdyo ve 1+1 dairelerin sayıca artmasının yanı sıra 2+1, 3+1, 4+1 dairelerin de geçmişe kıyasla daha düşük metrekarelerde tasarlanıyor olmasıyla kendini göstermektedir. Yapılan araştırmalara göre, son 10 yılda Türkiye’de konutlar ortalama 20 m² küçülmüştür (Url-2). Örneğin; geçmiş yıllarda 130 m² standart bir 3+1, 110 m² standart bir 2+1 konut büyüklüğü olarak kabul edilirken,

günümüzde 110 m² standart bir 3+1, 90 m² ise standart bir 2+1 konut büyüklüğü olarak görülmektedir.

2.2.1 Dar Gelirli İler İin Bir Çözüm Önerisi Olarak Küçük Konut

1980'li yılların sonlarında Emlak Bankası ve daha sonra Emlak Konut ve TOKİ işbirliğiyle, dar gelirli ailelere konut edindirmek amacıyla yürütölen inşaat faaliyetleri kapsamında küçük konutlar üretilmiş ve üretilmektedir.

Ülkemizde kullanım sonrası değerlendirme çalışmaları yetersiz olmakla birlikte, konut büyüklüğü tercihinde ailenin ekonomik koşullarının belirleyici olduğu bilinmektedir. Özellikle ailenin gelir düzeyi düştükçe, konuttan memnuniyetin en önemli faktörlerinden biri olan “konut büyüklüğü-aile büyüklüğü” ilişkisi yerini alım gücü faktörüne bırakmaktadır. Kooperatif ya da kredilerle desteklenen toplu konutların üretilmesiyle dar gelirli ailelere konut edindirmek amaçlanırken, getirilen alan sınırlamalarıyla üst gelir gruplarına göre daha büyük aileler ihtiyaçlarına uygun olmayan büyüklüklerdeki konutlarda oturmaya ekonomik açıdan zorlanmaktadır (Altaş ve Özsoy, 1993).

Bu haliyle “küçük konut” çoğu kez kalabalık hane halklarını barındıran, kişi başına düşen metrekarenin küçük olduğu, geçici, ucuz kira konutları olarak ortaya çıkmaktadır (Dörter ve diğ, 1988).

2.2.2 Statü Göstergesi Olarak Küçük Konut

Tüketim alışkanlıklarının değişmesiyle insanların konutlara bakış açıları değişmiş ve konut, statü göstergesi olarak pazarlanabilir bir meta haline gelmiştir. Özellikle yüksek gelirli gruplar bu tüketim davranışına uyum sağlamışlardır. Bu gruplar için sahip oldukları konutlar, onları diğer sosyal gruplardan ayırmakta ve kendilerini daha önemli hissetmelerini sağlamaktadır.

Günümüzde emlak sektöründe stüdyo, flat, loft, apartment, suit ve rezidans olmak üzere, terimlerin İngilizce ifadeleri kullanılarak pazarlanan küçük konutlar da, kişilere kendini özel hissettirme ve / veya tamamen kişiye ait olma gibi söylemlerle pazarlanmaktadır. Eskiden 4+1 ve 5+1 daireler, dubleks, tripleks ya da müstakil villalar ya da konutlarda yaşamak bir statü göstergesi iken, günümüzde 1+1 bile olsa rezidans, loft ya da flat dairelerde yaşamak statü belirleyici olmaktadır.

Yeni bir konut tipi ya da adı ortaya çıktığında işlevine bakılmaksızın sahip olma arzusuyla satın alınan ve bir gösteriş nesnesi haline dönüşen konutların modası geçtiğinde ise yeni yaşam alanlarına taşınılmaktadır. Rapoport'un da belirttiği gibi: "Özel bir gruba çekici gelebilecek özel bir yaşam tarzı ve çevresel kalite tanımlayan bir imge inşa edilmektedir" (Rapoport, 2004).

2.2.3. Optimum Bir Çözüm Önerisi Olarak Küçük Konut

Moda ve hevesler ile statü göstergesi olarak ya da bütçe imkânlarından kaynaklanan nedenlerle küçük konuta yönelmenin yanı sıra, hızla artan nüfus, göçler, yaşam tarzındaki değişiklikler, değerlerin farklılaşması, sürdürülebilirlik, arsa fiyatlarındaki artış, enerji verimliliği gibi güncel konular ve sorunlar da küçük konuta ilişkin talebi arttırmaktadır.

Günümüzde küçük konutlar, daha az giderleri olması, temizliği ve bakımı kolay, merkeze yakın olmaları nedeniyle de tercih edilmektedirler. Ayrıca, konut sahibi olmak ya da yatırım yapmak isteyen kişiler de, küçük konutları tercih etmektedir (Conran, 2010).

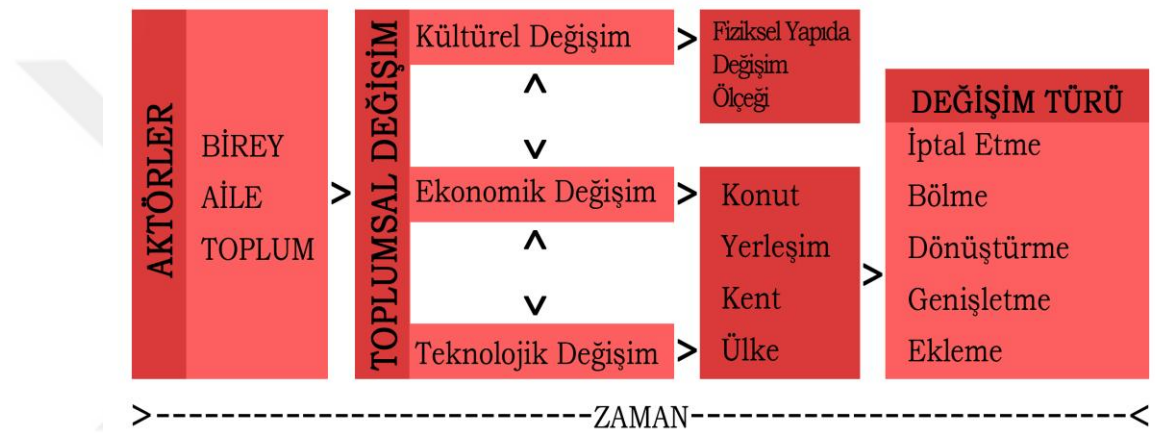
Değişen yaşam biçimleri, yönetim yapısı, kapital gücü, nüfus artışı, göçler vb.leri farklı istemler doğurmuş ve farklı yaşam mekanlarının oluşmasına neden olmuştur (Yaşlıca ve ark., 2002).

Birey, aile ve toplumda; kültürel coğrafyanın, geleneklerin, alışkanlıkların, tutum ve değerlerin, yaşam biçiminin, aile yapısının, toplumun ve toplumsal ilişkilerin değişmesi ile birlikte kullanıcı gereksinmelerinin ve tercihlerinin değişmekte ve binanın planına ve genel formuna yansımaktadır (Sağdıç, 2001).

Kentlerde tarih boyunca süregelen sosyal-kültürel-ekonomik değişim/dönüşümler, fiziki mekanlarında da sürekli farklılaşmalara neden oluşturmaktadır.

Bu oluşum bir anlamda bir yeniden üretim sürecidir. Toplumsal ve mekansal olarak ortaya çıkan bu yeniden üretim ise bir müdahaleler süreci olarak ele alınabilir (Yaşlıca ve ark., 2002).

Tablo-2.2: Toplumsal Faktörlerin Yapı Fizikine Etkisi

Kaynak: (Sağdıç, 2001).

Toplumsal ve kültürel değişimin yaşadığı en küçük ölçek aile ölçeğidir. Bu yüzden toplumsal alanda yaşanan değişimlerin temelinde aile yapısında yaşanan değişimler yatar (Şener, 2000). Toplumsal, kültürel ve aile yaşantısındaki değişimlerin sonucunda, insanların ihtiyaç ve talepleri de değişmiştir.

İnsanlar, konuttan “barınma” ihtiyacının ötesinde farklı değerler beklemektedir. Küreselleşmeyle beraber, hayat tarzlarındaki değişiklikler, öncelikle kent yaşamı içinde kişiden kişiye, aileden aileye çok farklı ihtiyaçlar doğurmakta ve bu ihtiyaçlar da mekan kullanımlarının farklılaştığını göstermektedir (Temiz, 2009).

2.3.Küçük Konutlarda Mekân Organizasyonu

Rapoport (1969) konut mekânının biçimlenmesinde, sosyo-kültürel yapı (dini inançlar, aile yapısı, sosyal organizasyon, bireyler arası ilişkiler) öncelikli olurken,

fiziksel olgular (iklim, yapım teknikleri, teknoloji, arazinin durumu) ikincil durumdadır.

Fiziksel olgular değiştirilebilir etkiye sahiptir. Konutun biçimi ve organizasyonu o insan grubunun ait olduğu sosyo-kültürel yapıdan ve ortamdaki etkilenmektedir.

Küçük konut fiziki nitelikleriyle ve bir mimarlık ürünü olarak kendi içinde önemli özelleşmeler gösterir. Küçük konut tipleri arasındaki farklılıklar normal konut ile küçük konut arasındaki farktan daha çarpıcı olabilir. Bu nedenle küçük konut kavramını yalnızca oda sayısı ile tanımlamak yetersizdir.

Bu mekânların hacimsel büyüklükleri ve işlevsel özellikleri küçük konutları diğer konut tiplerinden ayırmaktadır. Bu tür konutlarda yer alacak yaşam biçiminin ve hane halkı özelliklerinin ayrıntılı olarak belirlenmiş olması gerekir (Balamir, 1994).

Endüstri Dönemi içerisinde kentlerde yaşanan konut açığı problemlerine cevap niteliğinde üretilen küçük konutlar, geleneksel yaşam biçiminin değişmesi fikrinden yola çıkılarak, konutun bazı alanlarının artık kullanılmadığı düşüncesi ile ortaya atılmış ve uygulanmış bir kavram olarak nitelendirilmektedir.

Küçük konutlarda; T.C. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nın Yüksek Fen Kurulunun 2013 tarihli kararına göre her bağımsız konutta;

- 1 oturma,
- 1 yatak odası veya nişi,
- 1 mutfak veya yemek pişirme yeri,
- 1 banyo veya yıkanma yeri,
- 1 wc (yıkanma yeri ile wc aynı yerde düzenlenebilir)

bulunmasının zorunlu olduğu bölümler olarak tespit edilmiştir.

İmar Yönetmeliği madde 38'de yer alan konutlarda bulunması gereken piyesler ve koridorlar bölümünde belirtilen genişlik alan ve yükseklikler dâhilinde küçük konut kullanım alanının minimum 27.5m² olarak belirlemiştir.

Tablo-2.3: İmar Yönetmeliği- Konutlarda Bulunması Gereken Genişlikler Ve Alanlar

	DAR KENAR	ALAN	YÜKSEKLİK
1 Oturma Odası	3.00m.	12.00m ²	2.40m.
1 Yatak Odası veya Nişi	2.40m.	8.00m ²	2.40m.
1 Mutfak veya Yemek Pişirme Yeri	1.50m.	3.30m ²	2.40m.
1 Banyo veya Yıkama Yeri	1.20m.	3.00m ²	2.40m.
1 Wc	1.00m.	1.20m ²	2.40m.
1 Hol	1.10m.	-	2.40m.
1 Koridor	1.10m.	-	2.40m.

Kaynak: Resmi Gazete Tarihi: 02.11.1985 Resmi Gazete Sayısı: 18916 mükerrer. Madde 38-(Değişik:RG-8/9/2013-28759) .

Konut mekânının ya da mekânlarının alansal büyüklüğü, konutun ekonomik ve sosyal değeri bakımından ön plandadır. Ancak işlevini yitirdiği için küçülen ya da yok sayılan mekânlar, çekirdek aileye uygun üretilmiş küçük konutlarda sorunlara neden olmaktadır.

Örneğin; konut dışında daha fazla vakit geçirilmesi dolayısıyla, balkon, teras gibi eğlence ve dinlenme için kullanılan mekânların konut mekân organizasyonlarından çıkarılması kullanıcılar tarafından eleştirilse de, küçük konutlarda mekânsal organizasyonun içine dâhil edilen balkonlar kapatılıp iç mekân içine dâhil edilmekte ve çoğunlukla depolama amaçlı alanlara dönüştürülmektedir.

Geleneksel mekân organizasyonlarından uzak tasarlanan, mekân ilişkileri daha açık ön görülen konut birimleri çekirdek aile tarafından benimsenmemektedir, donatılar eylem alanlarını küçültmektedir (Gür, Geçkin, 1996) (Tablo-2.4).

Tablo-2.4: Türkiye Konut Standartları Yönetmelikleri.

MEKANLAR	64/67/68/72 İMAR İSKAN BAK. HALK KONUTLARI STANDARTLARI		BAYINDIRLIK BAK. BELEDİYELER TİP İMAR YÖNETMELİĞİ		İMAR YÖNETMELİĞİ		ARAŞTIRMALAR	
	DAR K.	BÜYÜKLÜK	DAR K.	BÜYÜKLÜK	DAR K.	BÜYÜKLÜK	DAR K.	BÜYÜKLÜK
YAŞAM ALANI	3.00 m	11-12 m ²		11.20 m ² (EN AZ BİR ODA)	2.80 x 4.00 m	11.20 m ²		15.00 m ² 19.00 m ²
EBEBEYN YATAK ODASI		12.00 m ²		5.9 m ²	2.10 x 2.80 m	5.88 m ² 8.00 m ²		16.00 m ² 12.00 m ²
ÇOCUK ODASI T	1	7.00 m ²						6.00 m ²
	2	8.50 m ²						8.00 m ²
	3	12.00 m ²			BİLGİ YOK			8.50 m ²
MUTFAK	1.75 m			3.00 m ²	1.50 x 2.00 m	3.00 m ²	1.80 m	4.50 m ² 9.00 m ²
YEMEK YEME	2.00 m							2.56 m ²
BANYO+WC	1.70 m	3.00 m ²		4.40 m ²	1.20 x 2.00 m	2.40 m ²	3.70 m	5.00 m ² 7.50 m ²
BANYO	1.50 m	2.50 m ²					1.55 m	5.00 m ²
WC	1.90 m	1.25 m ²		1.20 m ²	0.90 x 1.20 m			1.50 m ² (LAVABO)

Kaynak: (Gür, Geçkin, 1996).

Küçük konutlarda kullanıcı gereksinimleri bireylerin toplum içindeki görev ve eylemlerini en verimli şekilde yerine getirebilmeleri için zorunlu koşullardır. Bir başka deyişle, insan gereksinimleri, fizyolojik, toplumsal ve psikolojik açılarından rahatsızlık duymadan yaşamlarını sürdürmeleri ve yaptığı işlerde verimli olmalarına yardımcı olan tüm çevresel ve toplumsal koşullardır. Abraham H. Maslow'un tanımladığı temel gereksinimler ve bunların birbirlerine göre düzeyleri konut biçimlenişinde önem taşımaktadır (Arcan, Evcı, 1987) (Tablo-2.5).

Tablo-2.5: Maslow'un İnsan Gereksinimleri Hiyerarşisi

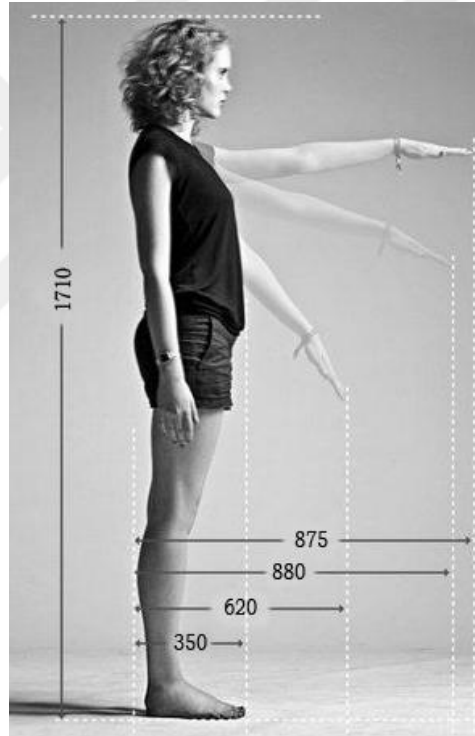
5. Kendini Gerçekleştirme Gereksinimleri	(Kişisel doygunluğa ulaşma, tatmin...)
4. Saygı Gösterme Gereksinimleri	(Bilgi ve yeteneklerin tanıtımı, beğenilme ...)
3. Aidiyet Gereksinimleri	(Ait olma, toplumsal etkileşim, grup içine girebilmek..)
2. Güvenlik Gereksinimleri	(Korku, baskı, tehlikelerden uzak olma gibi...)
1. Fizyolojik Gereksinimleri	(Beslenme , barınma, giyinme hareket vb...)

Kaynak: (Arcan, Evcı, 1987).

Mekân oluşturma, özellikle de konut birimlerinin fiziksel olarak mekân karşılığını bulma, sözü edilen gereksinimlerin ayrışması ve analizleri ile mümkün olmaktadır.

Bu açıdan konut kullanıcısının gereksinimlerinin anlaşılması ve ortaya konması, davranışlarının ön görülmesi, iç mekân tasarlama sürecinin başlangıç noktası olarak algılanabilir. Mekân tasarımı kullanıcı ve gereksinimleri için önem taşır, kullanıcı için gerekli çevresel koşulların tanımlanması ve uygun niteliklerin bu çevreye kazandırılması önemlidir (Özturan,2008).

Tablo-2.6: Fiziksel Çevre İçinde Kişiy İlişkin Davranışsal Gereksinimler İçin Gerekli Alanlar

Kaynak: (Arcan, Evcı, 1987).

Bu olguların değerlendirilmesi sonucunda, konut kullanıcılarının gereksinimleri temelde fiziksel ve psiko-sosyal gereksinimler olarak ayrıştırılabilmektedir. Psiko-sosyal gereksinimler, kullanıcının ait olduğu sosyal çevre ve kültür grubuna bağlı olarak değişkenlik gösterebilen kişisel isteklere ilişkin özellikler olarak tanımlanabilir (Özturan,2008).

Tablo-2.7: Kullanıcı Gereksinimleri Sınıflandırılması

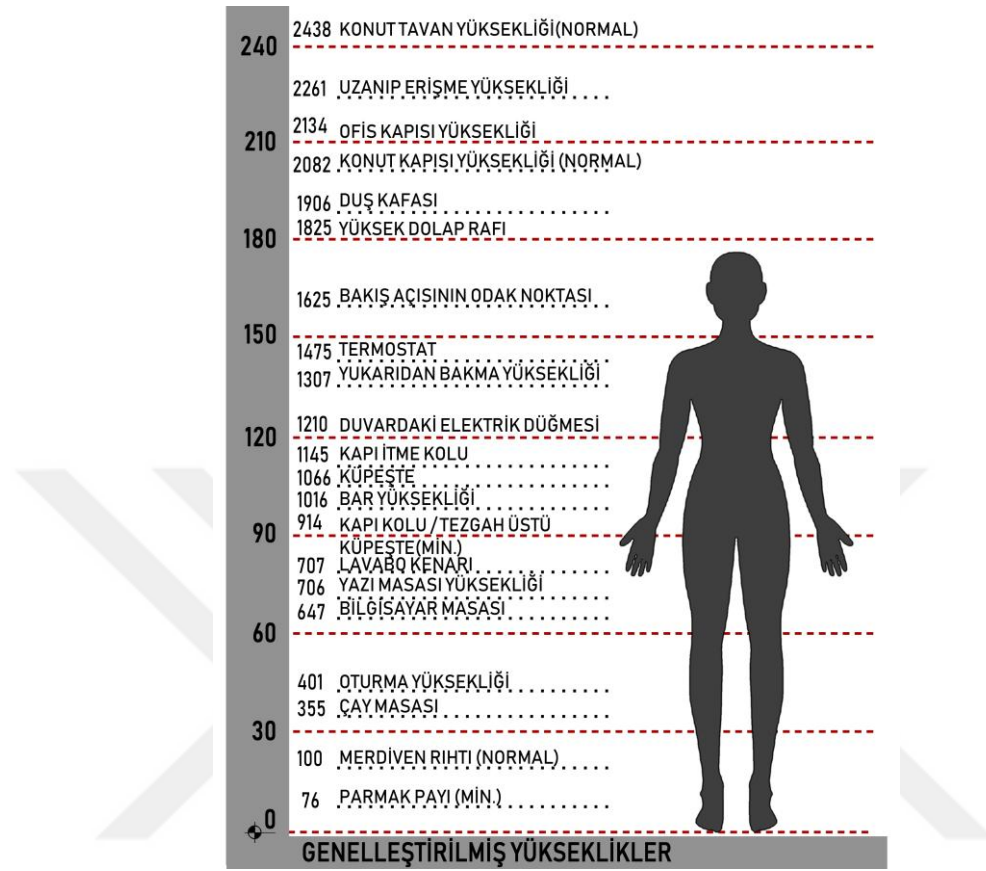
FİZİKSEL	1.Mekânsal Gereksinimler	Antropometrik ve ergonomik gereksinimler
	2.Isısal Gereksinimler	Sıcaklık, nem ve hava hareketleri
	3.İşitsel Gereksinimler	Sesin yansımaları ve dağılım durumu
	4.Görsel Gereksinimler	Uygun ışık ve aydınlık düzeyi
	5.Sağlık Gereksinimleri	Temiz ve pis su giderlerinde hijyen
	6.Emniyet Gereksinimleri	Yapı sağlamlığı ve güvenlik
PİSKO-SOSYAL	1.Mahremiyet Gereksinimleri	İşitsel, görsel, kişisel gizlilik
	2.Davranışsal Gereksinimler	Bireysel ve kamusal uzaklıklar
	3.Estetik Gereksinimler	Biçim, renk ve doku özellikleri
	4.Toplumsal Gereksinimler	Toplumsal yapı ve ilişkiler

Kaynak: (Arcan, Evcı, 1987).

Kullanıcının kendini tanımlaması ve bunun ona ait mekâna yansımaları, aidiyet gereksinimi, estetik beğenileri gibi kavramlar psiko-sosyal gereksinimler içerisinde sayılabilir. Kullanıcının fiziksel gereksinimleri ise kullanıcıların ortalama değerlerine ve özelliklerine göre belirlenebilmekte, daha az değişkene sahip özellikler olarak tanımlanabilmektedir. Fiziksel gereksinimle konuta ilişkin eylemler uygulanırken uygun koşulların sağlanması olarak açıklanabilmektedir (Özturan,2008) (Tablo-2.6).

Kullanıcıların Antropometrik ölçüleri, duyuşsal ve algısal özellikleri ile ergonomik özelliklerin uygunluğu, fiziksel gereksinimlerin karşılanması için önemsenmesi gereken kavramlardır. Mekânın biçimsel özellikleri, oranları kullanıcının fiziksel gereksinimleriyle doğrudan bağlantılıdır (Özturan,2008) (Şekil-2.7).

Şekil-2.8: Genelleşmiş Yükseklikler

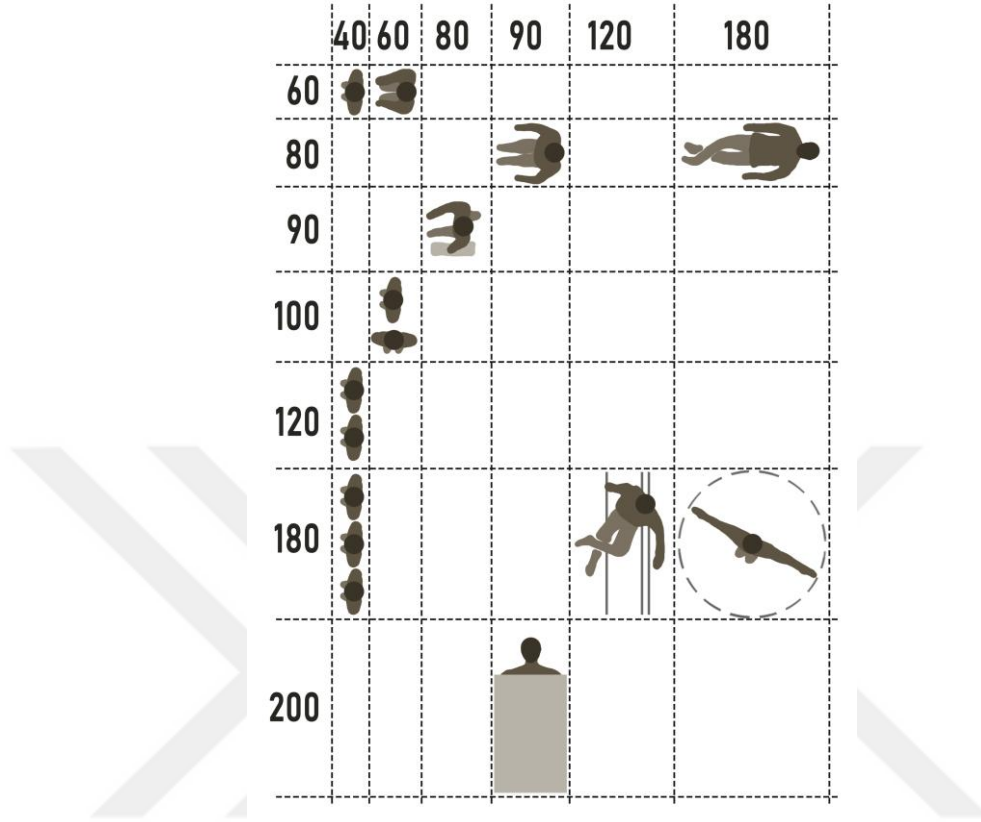

Kaynak: (Ching, 2004).

Günümüz konutlarında, çeşitli büyüklüklerdeki hacimlerin çeşitli işlevler yüklenerek işlevsel organizasyonlar oluşturduğu gözlenmektedir. Şekil “de görüldüğü üzere bir kişinin otururken kapladığı alan farklı iken uzanarak oturarak kapladığı alan farklılaşmaktadır.

Kişilerin farklı hareketlerdeki kapladıkları alanlar mekânların hacimsel büyüklüklerini belirlemektedir. Genel olarak, yaşama mekânları, uyuma ve dinlenme mekânları, ıslak hacimler, dolaşım alanları, teknik mekânlar olarak adlandırılabilir bu mekânlar birbirleri ile ilişkileri kurularak konut birimlerini oluşturmaktadır. Bu mekânların hacimsel büyüklükleri, işlevsel özellikleri kullanıcı sayısı ve profillerine göre belirlenmektedir (Özturan,2008).

Şekil-2.9: İşleve Bağlı Birimsel Boyutlar

Kaynak: (Arcan, Evcı, 1999).

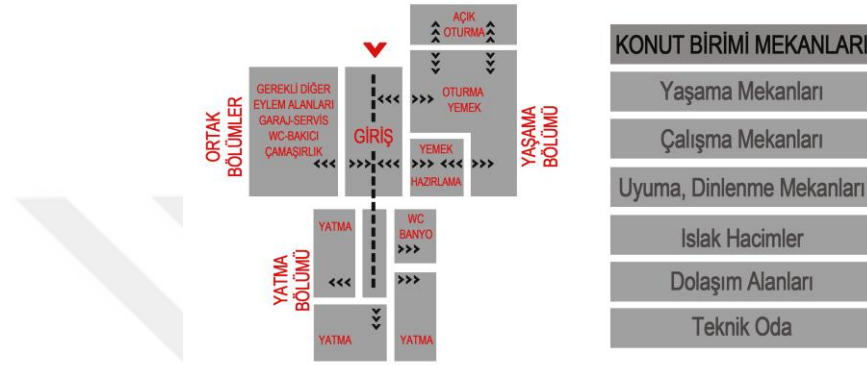
2.4. Küçük Konutun İç Mekân Biçimlenişi

Tek düzelikten kurtularak, kullanıcının ihtiyaçlarına yönelik olarak üretilmeye başlanan konutlar, iç mekân düzenlemeleriyle kullanıcılarının karakterini yansıtan ve içinde yaşayan kişilerin yaşam standartlarını yükseltebilen bir konuma gelmişlerdir (Telli, 2010).

Konut birimleri barındırdıkları işlevlerle yaşamsal tüm aktiviteleri kapsamaktadır. Çağdaş kentlerde yoğun olarak kullanılan toplu konutlar (apartman, sıra evler), tek evler (villa, bahçeli ev), mekânı kullanacak olan insanların yaşantılarını sürdürülebilmeleri için yerine getirmeleri gereken işlevlerle şekillenmektedir. Temel gereksinimleri belirlemek ve karşılamak birbirleri ile olan etkileşimi tasarlamak için işlev şemaları önem kazanmaktadır. Temel gereksinimlerde amaç değişmemesine rağmen kullanıcı özelliklerine bağlı olarak

işlevsel kapsam ve alansal büyüklüklerde ve sayılarda farklılaşmalar görülmektedir. Küçük konutlarda mekânlar oluşturulurken, işlevsel açıdan en uygun ilişkide olabilecek durumda konumlandırılarak konut düzenlenmelidir (Arcan, Evcı, 1999), (Şekil-2.8).

Şekil-2.10: Konut Birimi İşlev Şeması.

Kaynak: (Arcan, Evcı, 1999).

Modern yaşamın konut biriminde gelenekselleşmiş işlev şemalarıyla çözüm yöntemi tüm konut biçimlerinde olduğu gibi küçük konutlarda da çözüm olarak görülmektedir. Kullanıcı eylemlerini içeren ve gereksinimlerine göre organizasyon ilişkileri değişmeden ancak mekânsal büyüklüklerini minimuma indirgeyerek, yaşamsal tüm aktivitelerini yerine getirebilecekleri küçük konutlar tasarlanmaktadır (Tablo-9).

Tablo-2.8: Konut Birimi Mekân İlişkileri

YAPI	HACİM	İLİŞKİDE OLDUĞU MEKÂNLAR
KONUT BİRİMİ	Yaşama Mekânları	Mutfak, Çalışma Alanı, Yemek Yeme, Giriş
	Çalışma Mekânları	Yaşama alanı, Uyuma ve dinlenme mekânları
	Uyuma Dinlenme Mekânları	Islak Hacimler, Dolaşım Alanları, Çalışma Mekanı
	Islak Hacimler	Dolaşım Alanları, Islak Hacimler
	Dolaşım Alanları	Islak Hacimler, dinlenme mekânları, Çalışma Mekanı, Yaşama Mekanları
	Teknik Oda	Dolaşım Alanı, konut dışı

Kaynak: (Özturan, 2008).

İşlev şemaları, gereksinimlerin bir programlama süreci olarak da adlandırılabilir. Temel gereksinimler bağlamında konutu oluşturan iç mekânlar, yaşama mekânları, uyuma ve dinlenme mekânları, ıslak hacimler, dolaşım alanları, teknik mekânlar olarak adlandırılabilir. Birbirleri ile olan ilişkileri kullanıcı istek ve gereksinimlerine bağlı olarak düzenlenen bu mekânlar günlük işlevleri içlerinde barındırmaktadır.

Mekân düzeyinde konutu oluşturan işlevler içlerinde barındırdıkları sabit ve hareketli donatılarla desteklenip yaşanan birimlere dönüştürülürler (Özturan, 2008). Türkiye’de günümüz konutlarının iç mekânlarda yer alan sabit ve hareketli donatılar ile geçiş alanlarının ölçüleri Alman standartlarına (DIN18011) göre tasarlanmakta ve kullanılmaktadır.

2.5. Küçük Mekanlarda Mobilya ve İç Mekan Çözümleri

İç Mekanda Mobilya Olgusu: Mobilya, mekanın iç düzenini sağlamak amacıyla yerleştirilen ve çeşitli gereksinimleri karşılayan öğedir, dolayısıyla konut iç mekan tasarımı ile yakından ilişkilidir. Ching (2007)’e göre mobilya, mimari ve mekân kullanıcıları arasında aracılık eder, iç mekân ve birey arasında biçim ve ölçek bazında geçişi sağlar, iç mekân etkinliklerine konfor ve kullanılabilirlik katarak, bu mekânları kullanışlı kılar. Duvar, döşeme, kolon, kapı, pencere gibi yapısal bileşenler kadar donatı ve aksesuarlar da mekân oluşturmada çok etkili rol oynar.

İnsanın mekansal yaşam ihtiyaçlarını, alet ve eşyalar ile karşılamaya başladığı ilk çağlardan beri mobilya kavramından bahsedilebilir. Mobilya zaman içerisinde toplumların yaşam koşulları, uygarlık anlayışları ve estetik görüşlerine paralel değişim göstermiş ve farklı biçimler almıştır. Farklı kaynaklar, mobilya kelimesini aşağıdaki şekillerde tanımlamaktadır.

- Mobilya, oturulan, yemek yenilen, çalışılan, yatılan yerlerin döşenmesine yarayan taşınabilir eşyaya verilen genel ad, möble olarak tanımlanmaktadır (Url-3).
- Mobilya, gündelik hayatın istisnasız her alanında kullanılan, oturma, yatma, yemek yeme, seyahat etme, dinlenme, çalışma ve her türlü eşyanın yerleştirilmesi ve

korunması gibi birçok alanda kullanılan sabit ve taşınabilir eşyalara verilen ortak addır.

Bir mekanda mobilya tasarımı yapmak, mobilyanın insanoğlunun çevresine ve yaşam koşullarına uygun olarak tasarlanmasıyla başlar. İnsan, mobilyanın biçimini, oranını ve ölçüsünü belirleyen en önemli faktördür. Dolayısı ile bir mobilya tasarlarken insan ölçü ve özelliklerinden yola çıkmalıyız. İkinci belirleyici faktör ise mekandır. İhtiyaç duyulan mekansal alan, mobilya ile yapılacak etkinliğin özellikleri vb. gibi konularda mobilya tasarımını etkilemektedir.

İç mekanda mobilya seçimi bazı kriterlere göre belirlenebilir. Bunlar; ailenin yaşam modelleri, aile üyelerinin gereksinimleri, aile üyelerinin yaşları, cinsiyetleri, bölgenin coğrafi özellikleri, kalite, kullanılabilirlik, sağlamlık ve bütçedir (Kalınkara, 2006). Coğrafi özellik olarak ortalama insan boylarına baktığımızda; uzak doğu kısa, Asya ve Avrupa orta, kuzey Avrupa ise uzun boylu insanların yaşadığı yerlerdir.

Dolayısı ile mekanlar ve hatta mobilyalar bu özellikler dikkate alınarak tasarlanmalı ve uygulanmalıdır. Mobilyalar, serbest bir alanda iki kapı arasında kalacak şekilde veya çift taraflı açılır-kapanır kapının kapanmasını engellemeyecek şekilde yerleştirilmelidir. Bu sayede herhangi bir yerden büyük mobilya gruplarına direkt olarak ulaşılabilir (Kalınkara, 2006).

Şekil-2.11: Sabit Mobilyalı Mekan Düzenlemesi. Düşey mekanın kullanılmasıyla daha derli toplu ve geniş yer kazanımı sağlanmıştır.

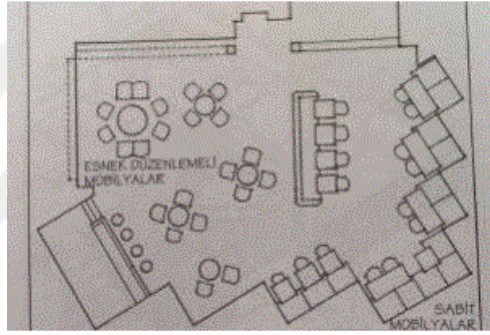

Kaynak: (Url- 4).

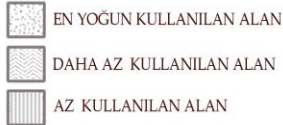
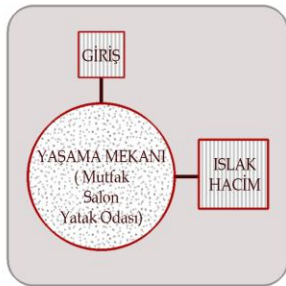
Sabit mobilyalar hareketli mobilyalar kadar karşımıza çıkmasa da onlarda mekanların durumuna göre tercih edilebilir. Hatta sabit mobilyalar mekana düzenli ve birleştirilmiş bir görüntü hissi vererek mekandaki dağınıklık ve düzensizliği ortadan kaldırır.

Hareketli mobilyalar sabit mobilyalara göre daha esneklerdir. Hareketli mobilyaların sahip olduğu mekanlarda mobilyaların yeri kolayca değiştirilir ve böylece farklı kullanım imkanları sunulmuş olur. Bu düzenleme sayesinde farklı türden, boyuttan ve stilden mobilyalar zaman içinde bir araya gelerek her tasarım grubuna göre mekansal uyum sağlar (Ching, 2008).

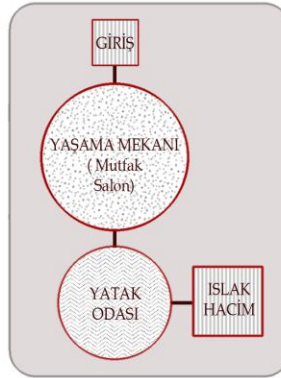
Şekil-2.12: Hareketli Ve Sabit Mobilyalı Mekan Düzenlemesi

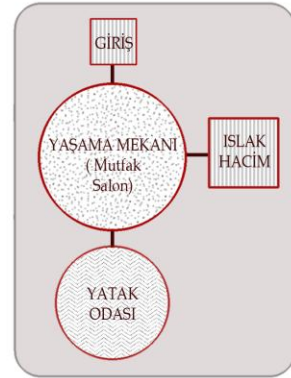
1+0 FONKSİYON ŞEMASI

**1+1 FONKSİYON ŞEMASI
1. ALTERNATİF**

**1+1 FONKSİYON ŞEMASI
2. ALTERNATİF**

Kaynak: (Ching, 2008).

Mekan, tasarımcının paletindeki birinci malzeme ve iç mekan tasarımında ki esas öğedir. Mobilya da mekanın içinde ki ana unsurdur. İç mekanın düzenlenmesini, tefrişini ve görsel açıdan zenginleşmesini sağlamak için mekanın, mimari karakterini mutlaka çok iyi tanıyarak olmamız gerekir (Ching, 2008).

Mekana belirli bir kimlik kazandıran geleneksel malzemeler çoğunlukla alışlageldik tutumla kullanılır. Bu sayede istikrar ve saygınlık uyandıran mekanlar tasarlanır (Brooker ve Stone, 2010). Konuttaki her mekan farklı bir fonksiyona hizmet eder, bu düzenlemeler iyi yapılırsa mekanı kullanan kişiler daha kaliteli bir yaşama sahip olabilir (Craig, 1970).

İyi bir mobilya düzenlemesi, sosyal yaşam alanları, sohbet alanları ve çalışma alanlarında en az trafik olması anlamına gelebilir. Herhangi bir mekanda mobilya düzenlemesi yapmadan önce mekanda hangi eylemlerin yapılacağı net olarak belirlenmeli ve düzenlemeye ona göre başlanmalıdır. Mekan tasarımında ilk önce fiziksel yapı ve ilgi merkezi belirlenmelidir. Mekan düzenlemesi yaparken ne çok alan kalmalı ne de mekan sıkışık olmalıdır. Bu nedenle uygun mobilya düzenlenmesi her iki durumda da göz önüne alınarak yapılmalıdır (Morton, 1953).

İyi bir iç mekan düzenlenmesinde denge en önemli kavramlardan biridir. Klasik tasarımda mekanın her tarafında aynı derecede denge hissedilmelidir. Özellikle karşılıklı duvarlar tam manası ile dengeli olmalıdır. Her duvar kendi içinde de dengeli olmalı ve yüksekliği fazla olan mobilyalar genellikle duvarın merkezinde olmalıdır (Rutt, 1955). Simetrik denge, huzurlu, sessiz, sakin ve karardır. Simetri, mekana bağlı olarak orta alanı veya mevcut aksın sonundaki belirli bir nesneyi vurgular. Simetrik denge iç mekanda resmiyet ve zamanla sıkıcılık hissi verebilir. Modern tasarımlarda ise asimetric denge daha uygundur. Asimetric denge simetrik dengenin zamanla vereceği sıkıcılık hissini ortadan kaldırarak daha uzun süre beğeni oluşmasını sağlamaktadır.

Estetik : Estetik; sosyal bir gereksinimdir. Düşünsel, sanatsal ya da manevi olarak hayranlık uyandıran estetik kavramı, en basit anlamıyla güzellik demektir. Estetik ihtiyaçlar güzellik ve kişisel ifade olmak üzere iki grupta toplanır. İnsanların

mimari bir yapıdan beklentileri; barınma, güvenlik, konfor, sosyalleşme, kendini ifade etme ve estetik gereksinimlerin karşılanması olarak belirlenebilir.

Estetik, insanların yaşantılarında kişisel saygınlık ve itibar gibi kavramları sağladığı için önemli bir etkiye sahiptir. İnsanlar yaşadıkları alanların içinde fiziki olarak estetik açıdan kendilerinin beğendikleri, huzurlu ve mutlu hissettikleri alanların oluşturulmasını istemektedirler. Dolayısıyla, hedef kitlenin iyi analiz edilip, ihtiyaçlarına uygun, zevklerine hitap eden çözümler üretmek gerekmektedir. Ayrıca, estetik farklılıklar mimari yapıları birbirinden ayıran ve mekânların akılda kalmasını sağlayan niteliklerdir. Estetik ölçütleri, kültür ve eğitim gibi kişisel faktörlere göre değişiklik göstermektedir. Bununla birlikte temelde bir yapının iç ve dış atmosferinin oluşturulmasında dikkat edilmesi gereken estetik kriterler bulunmaktadır. Bunlar;

o Form (yapının bütünsel formu, parçalarının formu) “geometrik/serbest, durgun/dinamik, alışılmış/şaşırtıcı, tektür/çeşitli, pasif/aktif, sınırlı/belirsiz, somut/soyut, basit/karmaşık, düzenli/düzensiz, görkemli/gizemli”

o Detay, aks, strüktür (formun yapısal çözümü)

o Malzeme, doku, “pürüzlü/düz, etkili/etkisiz, sert/yumuşak, değişken/tekdüze, güçlü/güçsüz, kaba/ince, düzenli/düzensiz”

o Renk, “sıcak/soğuk, canlı/donuk, aktif/pasif, dinamik/durgun, ferah/kasvetli, ilginç/sıkıcı, huzurlu/huzursuz, uyarıcı/sakin, uyumlu/uyumsuz”

o Oran, ölçek o Ritim, hareket (pencerelerin formu, sayısı, boyutu, dağılımları)

o Vurgu, baskınlık, süreklilik o Işık (yapay ışık, gün ışığı)

o Harmoni, uyum, özgünlük (mimari cephe karakteristiği, iç atmosfer)

o Bahçe düzeni, yeşil alanlar, çevresel alanlar

o Kentsel estetik, binaların yüksekliği ve sıklığı, biçimsel uyumlulukları ve manzara gibi çevresel faktörler olarak özetlenebilir (Kasap, 2014).

İhtiyaca göre ortaya çıkan küçük konutlar da yapılan mevcut iç mekan çözümleri normal ölçülere sahip konutlardakiler ile aynı ölçeklere sahip yapılmaktadır. Bazı konutlarda sorun oluşturmayan bu durum bazı ölçeklerde kullanım şartlarını daraltmaktadır.

Dünya mobilya standartlarına göre yapılan mobilyaların bu konutlara girmesi ile başlayan yanlış yerleşimler yerini bulamayan mobilyalar ve bundan doğan uyumsuzluk birçok sorunu ortaya çıkarmıştır. Bu sorunun çözülmesi aşamasında bazı noktalar üzerinde durulması gerekmedir. Bunlar esneklik, işlevsellik, modülerlik, antropometrik ölçüler ve ergonomik kullanım teknikleri göz önüne alınmalıdır.

İç mekan çözümünde üzerinden durulması gereken başlıklar;

2.5.1.Esneklik

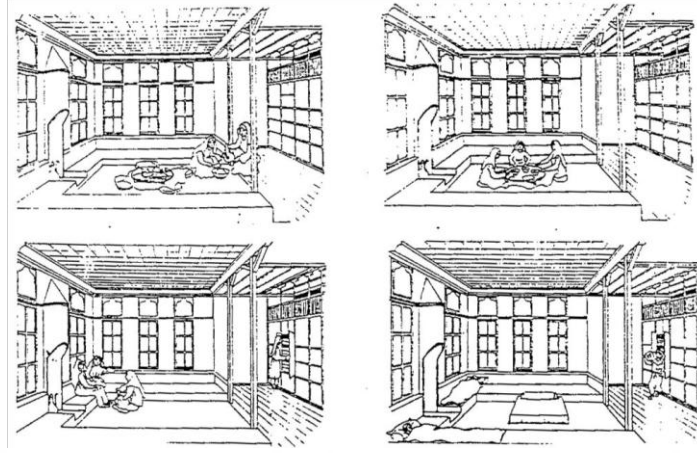
Esneklik eşyanın veya mobilyanın ana işlevi dışında başka işlevlerde kullanılabilmesi olarak tanımlanabilir. Bir başka tanımda ise bir eşyanın birden fazla işlevinin olması durumu olarak tanımlanır.

Başka bir tanım mevcut yapının dış kabuğunda hiçbir değişiklik yapılmadan, yapı içindeki diğer bileşenlerin değiştirilmesiyle ihtiyaçların karşılanması ve yeniliklere uyum sağlanması olarak tanımlanabilir. Bu tanıma göre iç mimaride ki esnekliğin kabuğu etkilememesinin aksine genel mimaride ki esneklik iç mekanı etkilemektedir.

İç mekânın dış kabuktan en önemli farkı kullanıcının o mekânın içinde yaşaması ve onunla bütünleşmesidir. Bu nedenle konutun kullanıcısıyla uyum sağlaması büyük önem taşımakta ve bu uyum ancak konut iç mekânında sağlanan esneklik ile mümkün olmaktadır.

Esnek ve değişebilir iç mekân organizasyonunda, önemli olan daha tasarım aşamasındayken kullanım sırasında ortaya çıkabilecek değişebilirliği göz önünde bulundurabilmektir.

Şekil-2.13: Geleneksel Türk Evi Odası

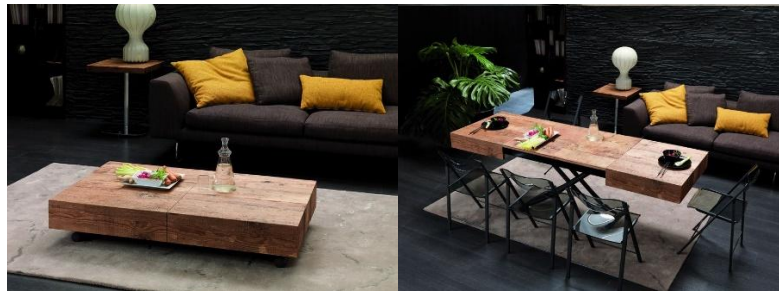
Kaynak: (Altınok, 2007).

Geleneksel Türk evlerinde tarihten beri kullanır aslında esneklik kavramı. Bir salon içerisinde neredeyse tüm ihtiyaçların karşılanabileceği mekân çözümleri yapılmıştır. Oturma, dinlenme, temizlik, yemek yeme veya pişirmek gibi ihtiyaçların bir arada görüldüğü çözümler görmek mümkündür. Sabit mobilyaların yanı sıra müdahale edilerek başka bir amaca hizmet eden esnek mobilyalar çözülmüştür.

Şekil-2.11’de göreceğimiz gibi tüm duvarları saran sedirleri sayesinde dinlenme, mekan içerisinde bulunan ocak sayesinde pişirme ve sedirlerin altındaki dolapların içerisinde hamam diye adlandırılan kapaklı bölmeler sayesinde temizlik ihtiyacını karşılayan esnek mekanlar tasarlanmıştır.

İhtiyaçlara göre ortaya çıkan bu esneklikler tek mobilya üzerinde de düşünülüp uygulanabilir.

Şekil-2.15: Esnekli Kavramına Uygun Oturma Birimi

Kaynak: (Url-5).

Soldaki görselde yer alan sehpa görevinde kullanılan mobilya sağa ve sola çekiştirilmesi sonucu içerinde kullnılan mekanizma yardımıyla yemek masasına dönüşebilmektedir.

Şekil-2.14: Esnekli Kavramına Uygun Oturma ve Yatma Birimi

Kaynak: Url-6.

Soldaki görselde oturma birimi ve dekoratif raf olarak görünen kısım müdahale ve mekanizma sayesinde yatma birimine dönüşmektedir.

Mobilya haricinde mekana mekansal işlevsellik kazandırmakda mümkündür. Bu hareketli dikey yüzeyler yardımıyla yapılabilir . 1+0 bir stüdyo daire arada kullanılan bir paravan sayesinde 1+1 mekana dönüştürmek mümkün olabilir.

“Mekânda bölücü eleman kavramını, mekân içinde fonksiyonel yönden özelleşmiş veya farklılaşmış mekân alanlarının sınırlarını oluşturmak, kullanıcıyı yönlendirmek ve belirlenen sınırlar içinde değişiklik gösteren gerekli konfor şartlarını yaratmak amacı ile mekân parçaları oluşturmak olarak tanımlayabiliriz. Bu bölme eylemini yerine getiren her türlü iç mekân kurgu elemanını da "bölücü eleman" olarak ifade edebiliriz.

Bölücü panellerin ve ayırıcı duvar görevini gören mobilyaların etkili ve doğru kullanımı için tasarım aşamasında çok iyi bir planlamanın yapılması gerekmektedir. Yapılan doğru ve yerinde planlamalar sonucunda hareketini özel kanallar, raylar veya tekerlekler sayesinde gerçekleştirebilmesi için zemin, tavan ve duvarlarda gerekli alt yapının doğru şekilde kurulması gerekmektedir. Bunun yanında bu hareketli elemanların konut içerisinde pencerelere denk gelmemesi, konut içerisinde

oluşturdukları yeni mekânda mutlaka doğal ışık alacak pencerenin olacak şeklinde veya penceresiz bir mekânın oluşmayacak şekilde tasarlanması gerekmektedir.

Şekil-2.16: Mekânı Bölen Hareketli İşlevsel Mobilyalar- İç Mekân Örgütlenmesinde Esneklik Ve Fonksiyonellik Kavramı Bağlamında Mekânın Değerlendirilmesi Ve Düzenlenmesi

Kaynak: (Özçelik, Kaprol, 2015).

Örnek olarak verilen görselde kütüphane olarak kullanılan yüksek duvar panelleri hareketlidir. Müdahale edildiği durumda istenilen veya belirlenen konumlarca hareket ettirilebilir . Bu kitaplık duvarlar mekân içerisinde bölücü niteliği taşımaktadır.

Şekil-2.17: Dancer Apartment Görseli

Kaynak: Url-7.

Şekilde görüldüğü hareketli ve delikli duvar yüzeyleri olan mimari de, hareketlendirilmiş duvar blokları istenilen konuma getirilerek mekânlar arası bölücü görevi görmektedir. Duvar yüzeyindeki delikler de kapanan mekânın doğal ışıktan mahrum kalmaması için düşünülmüştür.

2.5.2. İşlevsellik

İşlev, kullanılış veya işleyiş bakımından amaca uygunluk; belirli bir amaçla ilgili eylem türü veya amacı gerçekleştiren eylem tarzı; uğruna belirli bir şeyin yapıldığı görev olarak tanımlanmaktadır (Hasol, 2005).

Dar konutlarda yaşayan kullanıcıların, özellikle konuk ağırladıkları dönemlerde konutta bulunan mobilyaların, beliren ihtiyaçlar sonucunda yetersiz kaldıkları görülebilmektedir. Bu bağlamda dar konutta kullanılan mobilyanın ihtiyaç halinde işlevini ve temel formunu değiştirmeden, ebatlarını arttırarak, ortaya çıkan yeni ihtiyacı karşılaması, mekânda yeniden bir düzenleme olanağını doğurmaktadır.

Örneğin bir veya iki kullanıcı için dar bir konutta iki kişilik bir yemek masası yeterli iken, kullanıcıların konukları yemeğe gelindiğinde yemek masasının ortaya çıkan yeni ihtiyacı karşılaması beklenmektedir. Ya da bir oturma elemanı, hacmini arttırarak daha geniş oturma alanı elde edilip mekânda yeniden bir düzenlemeye olanak sağlanmalıdır.

Şekil-2.18: Hareketli Mobilyalar (Yuvarlak Masa Tasarımı)

Kaynak: (Url-8).

Şekil-2.16 da David Fletcher tasarımı olan bir yuvarlak masa görülmektedir. Kendi eksenini etrafında dönerek genişleyen masa, üst tablasının altında gizli bir tablanın ortaya çıkmasıyla 167 cm çapından 220 cm çapına erişip kullanım oranını % 73 oranında arttırmaktadır. Kapalı halde 6 eşit parça iken açıldığında toplamda 13 parçaya ulaşan masa mekânın ihtiyacına bağlı olarak farklı ebatlarda üretilebilmektedir. Kolay kullanımına olanak vermesi açısından elle veya elektronik olarak da kontrol edilip açılıp kapatılabilmektedir.

Dar konutlardaki kullanıcıların artması durumunda yetersizlik hissi sadece masalarla sınırlı kalmamaktadır. Kullanıcının ihtiyacının iyi analiz edilmesi neticesinde doğru ve yerinde tasarım ve çözümlerle oturma, yatma, dinlenme ve çalışma elemanlarında da ihtiyaç duyulduğunda kullanım alanı arttırılabilmektedir.

2.5.3. Modülerlik

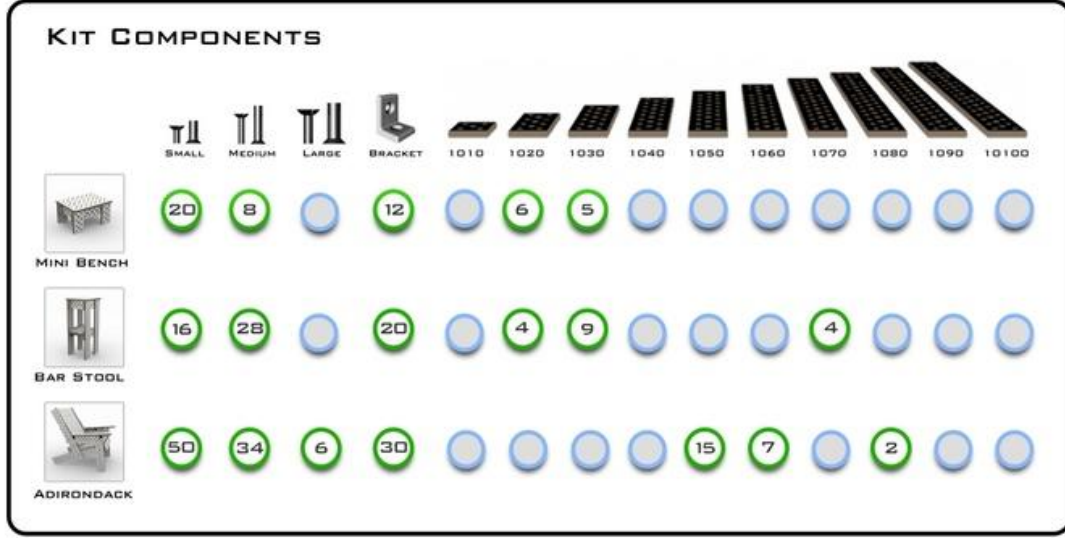
Üretimin belirli ölçü ve standartlar içerisinde yapılma halidir. Bazı kaynaklarda buna standartlaşma dendiğini görebiliriz. Günümüzde birçok noktada modülerlik ön plana çıkmaya başlamıştır. Bu tür küçük mekanlarda da modüler mobilyaların kullanımı mekan için uygun yerleşimlerin çıkmasına yardımcı olacaktır. Günümüz inşaat sektöründe belirli alışlagelmiş konut standartları vardır. Maliyet düşürülmesi planlanan küçük konut tasarımlarında yeni standartlar belirlenip bunlara göre mobilya üretimleri yapılabilir. Üretimde standartlaşma özgünlüğü ortadan kaldırmaktadır. Birbirine benzeyen birçok ürünün ortaya çıkmasına sebep olur. Bu boyutsal standartlaşma modüler mobilya üretimine destek sağlamıştır. Mutfak mobilyası sektöründe çok karşılaştığımız bir sistemdir.

Şekil-2.19: Modüler Otuma Birimi ve Sehpa

Kaynak: (Url-9).

Şekil-2.20: Modüler Oturma Birimi ve Sehpa Parçaları

Kaynak: (Url-10).

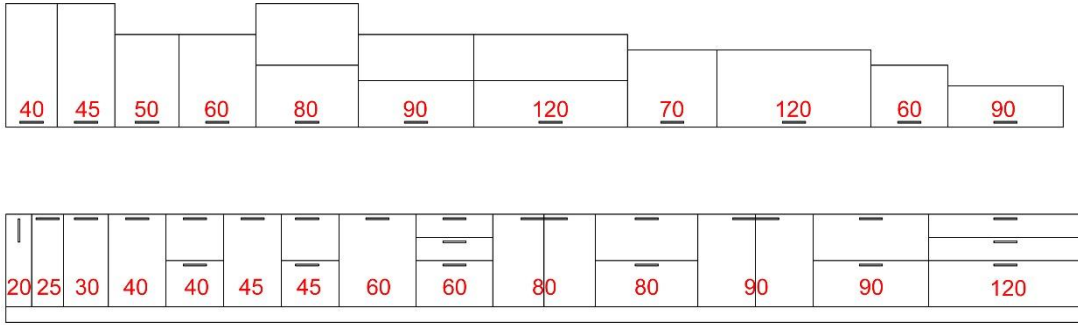
Görselde MOJUHLER markasının bir tasarımı olan bir çok modüler parçanın birleşiminden oluşmuş sandalye ve sehpa görmekteyiz. Belirli standart çizgilerde üretilen parçalar yine aynı standartlarda üretilen bağlantı elemanları yardımıyla birbirine bağlanıp farklı işlevlerde kullanıma sunuluyor.

Şekil-2.21: Hazır Mutfak Örneği

Kaynak: (Url -11).

Şekil-2.22: Hazır Mutfak Modülleri

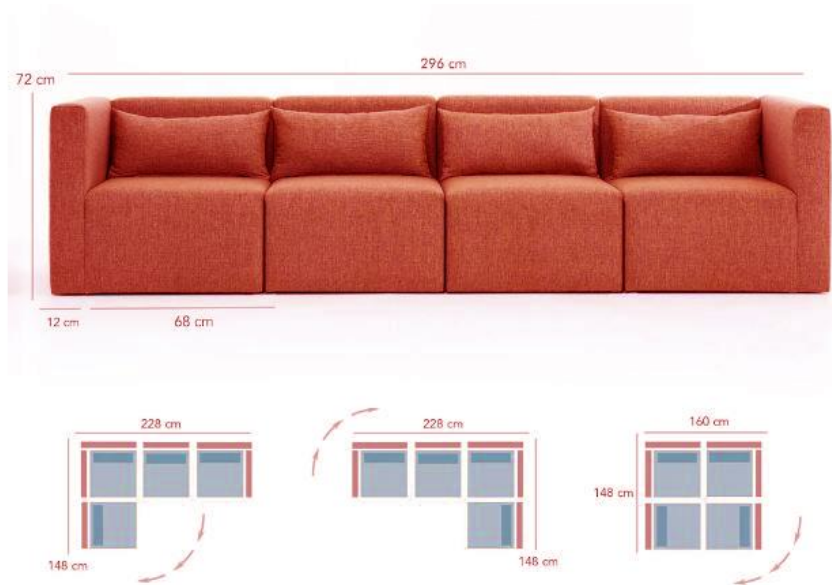

Kaynak: (Url-12).

Şekilde mutfak firması olarak çalışan Mopa mutfağın bazı standart modüllerini görmekteyiz. Alınan ölçüler ve şartlara göre bu standartlardaki modüllerden uyum seçimler yapıp kullanışlı mutfak alanları oluşturulur.

Özel olarak seçilen standart iç donanımları ve montaj malzemeleri ile hem montajı kolay hale gelir hemde sağlam uzun ömürlü mobilyalar ortaya çıkmaktadır.

Şekil-2.23: Modüler Oturma Birimi

Kaynak: (Url-13).

Görseldeki oturma birimi olarak tasarlanan ürün , 4 parçadan oluşmakta bu ilk bakıldığında bütün duran ama birbirinden bağımsız 4 modülün farklı yönlerde hareketi ile bir çok alternatifli dinlenme birimleri oluşturulabilmektedir.

2.5.4. Antropometri ve Ergonomi

Kullanıcı ve nesne arasındaki ilişkinin iyi yönde kurulması için kullanıcının boyutlarının irdelenmesi doğru yolda ilerlemeyi sağlayacaktır. Kullanıcı için yapılan nesne nin caydırıcı zorluklara sebep vermeyecek şekilde tasarlanmış olması gerekmektedir.

Antropometri bireyler arasında ki vücut , ölçüm farklılıklarının belirli çizgilerde irdelenip ortaya çıkarılmasıdır. Bazı kaynaklara göre Antropometri farklı eşyaların (birbirine benzemeyen) ölçülerini optimize etmektedir.

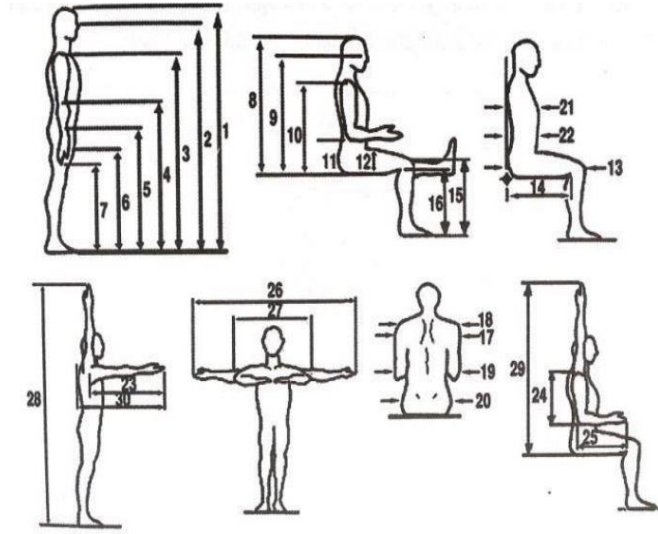
Bir çok sektörde kullanılması gereken bi ölçü bilimi ilk olarak askeri alanlarda incelenmeye başlamıştır. Bu yapılan araştırmalar doğrultusunda tasarım işleminin çok da hafife alınmayacak bir üretim aşaması olduğunun altını çizebiliriz.

Yapılan araştırmalar doğrultusunda antropometrik ölçülerin belirli kıstaslara göre değişebildiği ortaya çıkmıştır. Bunlar;

- Yaş farklılıkları
- Cinsiyet farklılıkları
- Uluslararası ve Bölgeler arası ırk farklılıkları
- Meslek farklılıkları

gibi etmenler tasarımların oluşum sürecinde dikkate alınmalıdır.

Şekil-2.24: Antropometri Görseli

Kaynak: (Url-14).

Görselde yapılan araştırmalar doğrultusunda antropometrik ölçüm noktaları verilmiştir.

Yapılacak ergonomik tasarımlarda bireylerin ortalama antropometrik ölçümleri olmadan bir iş için gerekli olan alan ve hacim boyutların belirlenmesi mümkün olmayabilir.

Ergonomide antropometri ile iç içedir, ergonomi kullanıcının yaptığı iş kullandığı nesne karşısında kas yapısının ve iş gücünün nesneye yansıması denebilir. Kullanıcıyı tahmin edilen süreden önce yoran materyal ergonomik verilere göre tasarlanmamış diyebiliriz. Çalışma esnasında kullanıcının karşılaştığı bedensel sorunlara fiziksel yaklaşımıdır.

Yıllardır ergonomik araştırmalar yapılmış ve yapılan araştırmalar da birkaç nokta üzerinde durulmuştur. Bunlar;

- Kullanım ihtiyacı gözetilerek aletlerin güncel tutulması
- İnsanın kas kapasitesinin incelenmesi
- Meslek hastalıklarının saptanması.

Tasarım aşamasındaki bir nesne nin kullanıcı ile uyumu dikkate alınıp bazı sınamalardan geçmesi gerekir;

- Yeterlilik
- Konfor
- Kullanım kolaylığı
- Sağlık ve güvenlik
- Kaliteli çalışma şartları

Tablo-2.9: 18-79 Yaş Arası Yapılmış Olan Antropometrik Ölçü Tablosu

		BOY cm	DİK OTURMA BOYU cm	NORMAL OTURMA BOYU cm	KALÇA GENİŞLİĞİ cm	DİRSEK DAYAMA YÜKSEKLİĞİ cm
99	erkek	189.5	98.8	95.5	43.2	31.8
	kadın	174.8	93.0	90.7	47.8	30.2
95	erkek	184.9	96.5	93.0	40.4	29.5
	kadın	170.4	90.7	88.1	43.4	27.9
90	erkek	182.4	95.5	91.2	39.4	27.9
	kadın	168.7	89.4	86.6	41.7	27.2
80	erkek	179.3	93.7	89.9	37.8	26.9
	kadın	165.4	87.9	85.6	39.6	25.7
70	erkek	177.0	92.7	88.6	37.1	25.9
	kadın	163.6	86.9	84.8	38.4	24.6
60	erkek	174.8	91.4	87.6	36.3	24.9
	kadın	161.8	85.9	83.1	37.3	24.1
50	erkek	173.5	90.7	86.6	35.6	24.1
	kadın	159.8	84.8	82.0	36.3	23.4
40	erkek	171.7	89.7	85.6	34.8	23.4
	kadın	155.5	84.1	81.0	35.6	22.6
30	erkek	169.7	88.6	84.6	34.0	22.6
	kadın	157.0	82.8	81.0	34.5	21.6
20	erkek	167.6	87.4	83.6	33.3	21.6
	kadın	155.2	81.8	78.7	33.5	20.8
10	erkek	163.8	85.9	81.8	31.8	20.3
	kadın	151.9	79.8	76.7	32.3	19.3
5	erkek	161.5	84.3	80.3	31.0	18.8
	kadın	149.9	78.5	75.2	31.2	18.0
1	erkek	156.7	81.0	77.2	29.2	16.0
	kadın	145.0	74.9	71.6	29.7	15.5

Kaynak: (Meltem Akçaova, 2019).

2.6. Bölüm Sonucu

Bu bölümde konut ve mekan kelimesinin köküne inilerek nereden ve ne anlama geldiği araştırılmıştır. Farklı literatür araştırmalarına göre birden çok konut ve mekan tanımı görmek mümkündür. Dikkatle araştırıldığında bu farklı tanımların hepsinin bir yerde keşiştiği görölmektedir. Geçmişin günümüze taşınmasında önemli rol oynayan konutun, dünya tarihinde ve ölkemizdeki gelişim süreci de bu bölümde ele alınmıştır.

Konut düşüncesinin doğuşu ve sosyal tabakalaşmadaki yeri konularına yer verilmiştir. Küçük konut kavramı tanımlanmış, ortaya çıkış nedeni ve kimlerin bu konutları neden tercih ettikleri örnekler ile açıklanmıştır. Küçük konutlardaki mobilya ve iç mekan organizasyonu konuları ele alınmış ve örnekler ile incelenmiştir. Mobilya olgusu kavramın içerisindeki esneklik, işlevsellik, modülerlik, antropometri ve ergonomi gibi bazı alt başlıklar ve konutun m²'sine göre yapılabilecek fonksiyonel, esnek çözümleri incelenmiştir.

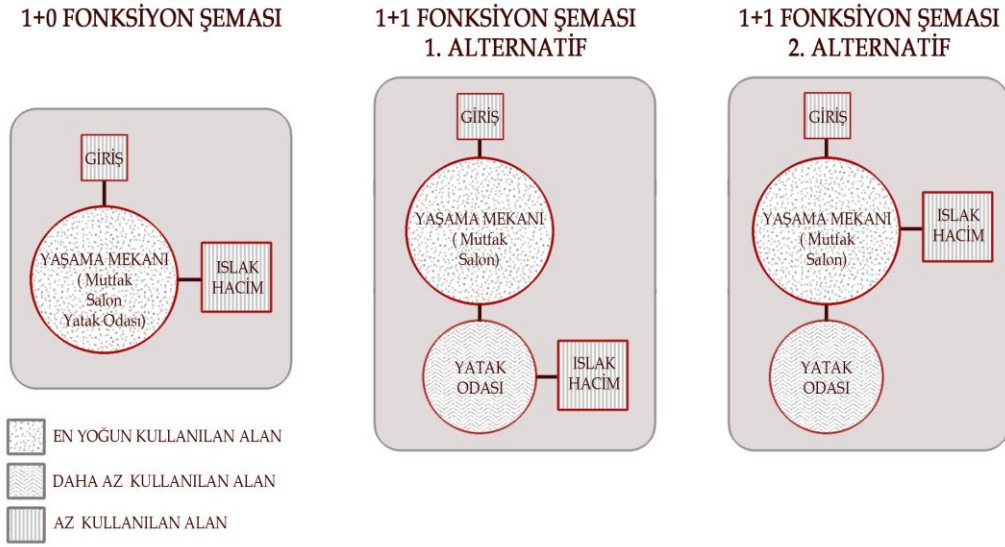
Araştırmanın üçüncü bölümünde stüdyo daire kavramının oluşumu, tanımı ve tarihsel gelişimine yer verilecektir.

3. STÜDYO KONUT KAVRAMI VE TARİHÇESİ

3.1. Stüdyo Daire Kavramı

Oxford Sözlüğü'ne göre stüdyo daire; bir ana oda içeren daire anlamına gelir. Bir odalı, stüdyo tipi diye de tabir edilen plan tipinde genellikle tüm mekanların açıldığı tek bir mekan vardır. Bu giriş holü veya salon olmaktadır (Şener, 2000). Stüdyo daireler farklı ülkelerde farklı isimlendirmelerle yer almaktadır. Örneğin İtalya'da tek oda anlamına gelen "monocale", Brezilya'da küçük mutfak anlamına gelen "quitinete", Kanada'da bekar, tek kişi anlamına gelen "bachelor", İngiltere'de "stüdyo flat", Norveç'te tek odalı daire anlamına gelen "iromsleilhet", Portekiz'de bölünemeyen oda anlamına gelen "T0" gibi kullanımları vardır (Url-14).

Şekil-3.1: Stüdyo Daire Fonksiyon Şeması

Kaynak: (Meltem AKÇAOVA, 2019).

Stüdyo daire kavramı 1+0 ve 1+1 plan tiplerini kapsamaktadır. 1+0 plan tiplerinde; yaşama ve yatma mekanları iç içe bulunan tek bir mekandan oluşan dairelerdir. Geleneksel konutta alışageldiğimiz koridor, mutfak, oturma odası, salon ve yatak odaları tasarımından farklı küçük konut diye adlandırdığımız bu daire tipinde; Amerika tipi açık mutfak, oturma bölümü ve yatma bölümü bir arada tasarlanmaktadır. Tüm bu mekanlara ek olarak daire içerisinde bir ıslak hacim

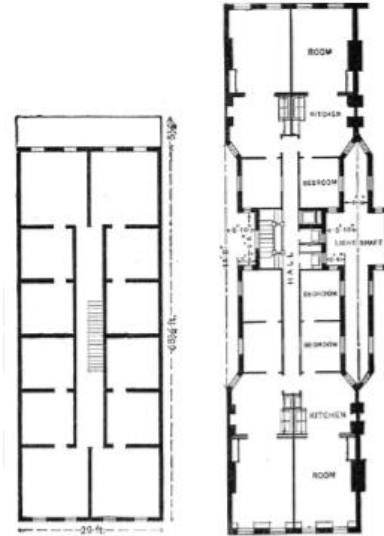
(banyo) bulunmaktadır. 1+0 tiplerine ek olarak 1+1 dairelerde; yaşama bölümü ve yatma bölümü birbirinden ayrılmaktadır.

3.2. Stüdyo Dairelerin Tarihsel Oluşum Süreci

3.2.1. Dünya’da Stüdyo Dairelerin Tarihçesi ve Oluşum Süreci

Amerika’da stüdyo tipi konutların ortaya çıkışı büyük göçler ile başlamıştır. De Forest ve Veiller (1903); 1817’den sonra Amerika’ya gelen göçmenlerin sayısının yaklaşık 22 bine ulaştığını, göçmenlerin en fazla Büyük Britanya ve İrlanda’dan geldiğini, 1834 yılına doğru ise bu sayının yaklaşık 68 bine yaklaştığını, sivil savaş esnasında duran göçün 1864 yılları esnasında tekrar arttığını ifade etmektedirler. 1820’den beri yaklaşık olarak 26 milyon insan Amerika’ya göç etti (Edwards, 1909). O'Rourke (1995) "İrlanda’da Kıtıktan Beri Göç ve Yaşam Standartları" adlı makalesinde; Batı Avrupa tarihinin krizlerinden en önemlisinin 1845-1849 yılında olan İrlanda Patates Kıtlığı olduğunu belirterek bu krizin en büyük sonuçları arasında 1820-1914 yılları arasında yaklaşık 60 milyon insanın Amerika’ya göç ettiğinden bahsetmiştir.

Şekil-3-1: Eski Bir Tenement Housing Yapısı ile 1901 Yasası Sonucunda Alınan Kararlar Sonucu Bir Tenement Housing (Riss, 1890)

Kaynak: (Riss, 1890).

1920'lerden önce göç edenler çoğunlukla birincisi Büyük Britanya ve İrlanda'dan, ikincisi Rusya, İtalya ve diğer Avrupa Ülkeleri'nden, üçüncüsü Çin'den olmak üzere Amerika'ya 3 bölgeden gelmişlerdir (Ulusoy ve Özkaynak, 2016). Yaklaşık olarak 1830'dan 1900'lere kadar kiralık evlerin çoğu New York'ta düşük nitelikte inşa ediliyordu. Bu stüdyo dairelerin birinci tipi; hiçbir ışık boşluğu olmayan katı düz demir yolu tipi, ikinci tipi; yapıların kötü odalarına neredeyse hiç havalandırma sağlamayan ve pratikte hiç bir ışık vermeyen oldukça dar şaftlara bakan dub-bell tipleridir (Murphy, 1915). Amerika'ya artan göç sonucu ortaya çıkan gecekondular yapılaşmalar olan sayılan 1+1 yapılar; artan suç oranları, çoğu çevresel zarar, fakirliğin artması, standart yaşam seviyesinin aşağılara düşmesi ve kendini gösteren çeşitli hastalıklar gibi birçok sorunlar barındırmaktadırlar. Bu negatif etkilerinin medyaya yansımaları ile birçok kamu kuruluşu bu yapılarda iyileştirmeye gitme kararı almıştır (Ulusoy ve Özkaynak, 2016). İlk adım 1866'da büyükşehir sağlık kurulu kurulması ve sonraki yıl 'Tenement House' hareketinin yürürlüğe girmesiydi (Veiller, 1903). 1865'de başlayan hareket ile birlikte Amerika'da 1901 yasası çıkarıldı. (Fryer, 1901)' e göre; 1+1 evlerin tanımı yapılarak her daire için direk erişebilir yanmaz yangın merdiveni eklenmesi gerekliliği ve karanlık olan odalar için dışarı açılan pencere zorunluluğu getirilmiştir. Geçmişte Amerika'nın tarihinde büyük bir yer kaplayan "tenement house" (1+1 kiralık daire)'ler günümüzde müze haline getirilmiştir.

Yer kısıtlılığından dolayı küçük apartman dairelerinde yaşayan Japonlar, geleneksel yaşama biçiminden fazla bir şey kaybetmemiştir. Geleneksel Japon konutunda bulunan elemanların çoğu hala kullanılmakta ve en önemlisi de mekanın çok amaçlı kullanılma özelliği devam etmektedir (Nergiz, 2005). Mirti (2000); günümüz Japon evlerinin minyatür boyutları dünyaca bilinmektedir. İstatistiklere göre inşaatı yeni bitmiş kiralık bir konutun ortalama büyüklüğü 52,5 m², bu da, sıradan bir aile (anne, baba, çocuklar) 52,5 m²'de yaşadığını göstermektedir. Bu durum sadece bir kültür meselesi değil, aynı zaman bir ihtiyaç meselesidir (Nergiz, 2005). Türkiye'de 6 kişi dolaylarında olan ortalama hane halkı büyüklüğü Japonya'da 3.49 (dörtten çok üçe yakın), Tokyo'da üçün altında (2.9)'dir. Kiralık konutlarda kişi başına ortalama beş metrekarelik bir alan ya düşer ya düşmez. Az da

sayılmaz, çünkü bir söz vardır: “Uyumaya tek bir hasır/oturmaya yarısı yeter!” (Okite hanco/ Nete içico) derler (Güvenç, 1995). Güvenç (1995); Tokyo’da 4 milyon konutun yaklaşık yüzde 40’ı mülk sahibi, yaklaşık yüzde 40’ı kiracı, yüzde 10’u memur lojmanı, yüzde 6’sı sosyal mesken (çok ucuz) olduğunu belirtmektedir. Bu dairelerin mülk sahibi olarak kullananların ortalama büyüklüğü 42 m2, kiralık tipi konutların ise 14 m2 olduğunu bahsetmiştir.

Şekil-3-2:Japon Ev Planı Örneği

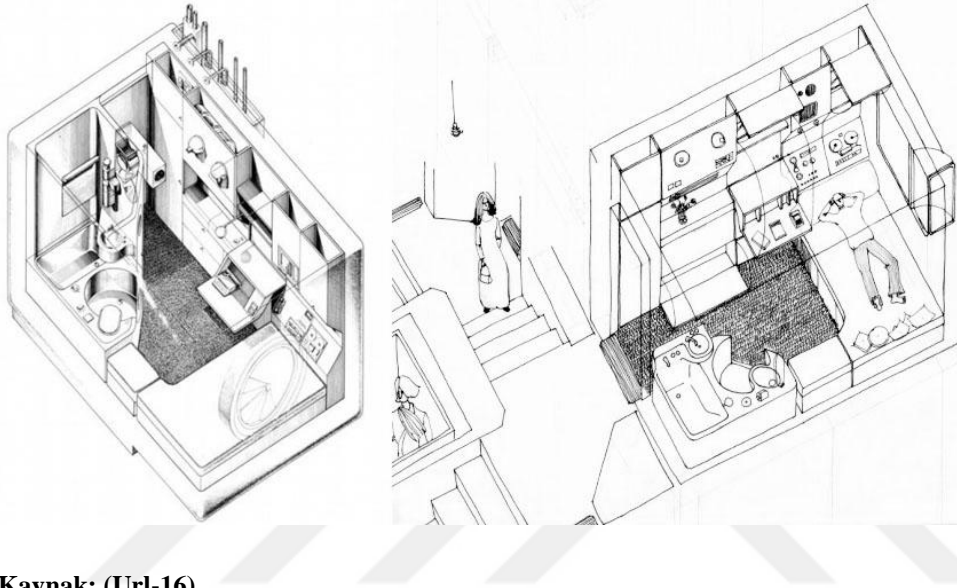
Kaynak: (Nergiz, 2005).

Nergiz (2005); bir Japon konutunu söyle anlatmıştır: “Bu ev 1oda + 1mutfak, sadece 19,80 m2. Ev, ayakkabı çıkarıp bırakılacak küçük bir giriş sahanlığı, onun ötesinde ise banyo/tuvalet, minik bir mutfak ve çok amaçlı odadan oluşmaktadır. Bu oda, gündüzleri yaşam, çalışma, eğlence ve diğer faaliyetlerin gerçekleştirileceği mekan; geceleri ise, gündüz banyo ile oda arasındaki gömme dolapta saklanan yer yatağını çıkartıp uyunan yatak odası olarak işlev görebilmektedir.

Geleneksel Türk Evi’nde ki oda yaşamı gibi Japon evinde de oda birçok işleve cevap verebilecek niteliktedir.” Örneğin Japonya’da bulunan Nagakin Kapsül Kulesi, Mimar Kisho Kurokawa tarafından, Tokyo’da 1970-1972 yılları arasında yapılmıştır. Bünyesinde döneminin tüm teknolojik ekipmanını barındıran kapsüller, hareketlilik üstüne kurulu yaşam biçimlerini destekleyecek şekilde tasarlanmıştır. Kentin ticaret merkezinin odağında konumlanmış iş adamlarına hizmet vermeyi amaçlayan kapsüllerin, taşıyıcı sistemle bağları koparılarak geleceğin teknolojileri için değiştirilebilir biçimde tasarlandığı görülmektedir (Özturan, 2010). 14 Katlı yüksek

kulede 140 kapsül, merkez noktanın etrafına çeşitli açılarla yerleştirilmiştir. Gömme yatak ve banyo üniteleri ile birlikte TV, radyo ve çalar saatin bulunduğu tek kişilik odalar, 4m×2,5m (10 m²) ebatlarındaki yük konteynırlarının değiştirilmesi ile oluşmuştur (Url-15).

Şekil-3-3: Nakagin Kapsül Kulesi, Kapsül Ev Perspektifi

Kaynak: (Url-16).

3.2.2. Türkiye’de Stüdyo Daireler ve Oluşum Süreci

Barınma ihtiyacı ilk insandan günümüze kadar değişerek ve şekillenerek şimdiki halini almıştır. İlk insanlar korunmak için mağaralarda ve ağaç kavuklarında yaşamaya başlamışlar ve zamanla şekillenerek tek katlı müstakil evler, iki katlı evler, apartmanlar, kapalı siteler, toplu konutlar, rezidanslar gibi pek çok şekilde barınma ihtiyacını karşılamaya çalışmışlardır. Geçmişte sadece korunma amaçlı kullanılan ilkel yapılar günümüzde yerini ileri teknoloji ile yapılan çok katlı ve gelişmiş yapılara bırakmıştır.

Her dönemin koşullarına uygun olarak farklı konut tipleri ortaya çıkmış, işlevsel gereksinimlere cevap veren yaşama, yatma, yemek ve dolaşım gibi mekansal alanlar oluşmuştur (Özker, 2011). Hızlı bir değişim geçiren ve siyasi, sosyolojik, kültürel, ekonomik gibi pek çok olgulardan beslenen konut için her dönemde farklı mekan kurguları yapılmıştır. Konut kullanıcısı tarafından oluşan eylem ve

gereksinimler işlevi, toplumdaki topluma, kişiden kişiye farklılık gösteren eylemler, farklı eylem alanlarını oluşturmuştur.

Tablo-3-1: Folkart Stüdyo Daire (1+0 – 1+1) Daire Planları - İzmir

Kaynak: (Url-17). (<http://folkartincity.com/planlar>)

Kişi sayısı, niteliği, sosyal, kültürel ve ekonomik değerler konut alanının oluşmasına zemin hazırlamıştır (Özker, 2011). Demirarslan (2005); konut tasarımında göz önünde bulundurulması gereken kültürel öğeler, fiziksel ve sosyo-psikolojik faktörler olmak üzere iki grupta incelenmektedir.

Fiziksel faktörler, iklim ve yerleşim yeri, sosyo-psikolojik faktörler, gelenekler, örf ve adetler, normlar, dini inançlar, etnik köken, aile yapısı, sosyal ilişkiler, yaşam şekli, toplumsal yapı, davranış kuralları, mahremiyet davranışı, kişisel alan, egemenlik sınırı, davranışı, ekonomik yapı, dil, eğitim, hukuk ve teknolojidir (Özker, 2011).

Artan nüfus ve tüketim biçimleri, mekânın sınıfsal ve kültürel açıdan farklılaşmasına neden olmuştur. Ekonomik anlamda yeniden yapılanma ile birlikte hizmet sektörünün biçim değiştirmesi mekânsal yapılaşmayı da beraberinde

getirmiştir. Nüfus, sosyal yapı, ekonomik etkenler gibi olgular sosyal ayrışmayı etkilemiştir. Kalabalık aile, çekirdek ailenin yanı sıra tek başına yaşamak gibi olgular da mekânsal dağılımı belirlemeye başlamıştır (Özker, 2011).

Sanayi devriminden sonra kentteki iş imkanlarının artması sonucu kente göçler başlayarak geniş aile yapısından çekirdek aile yapısına geçilmiştir. Bunun sonucunda 2+1 veya 3+1 konutlar yaygınlık kazanmıştır. Kentteki nüfus yoğunluğu yüksek katlı konutlar ile çözümlenmiştir. Günümüzde ise gelişen teknoloji, iletişim ağları ile küreselleşmenin bir sonucu olan kültürlerin birbirleri ile etkileşimlerinin artması kültürler arası farklılıkları azaltmıştır.

Zamanla çekirdek ailede kendi içinde küçülerek bireysellik ön plana çıkmıştır. Hayat tarzındaki değişimler, kullanıcı isteklerinin farklılaşması ve tek kişi yaşam gibi nedenler 1+1 stüdyo tipi konut ihtiyacını doğurmuştur.

Tablo-3-2: Hanehalkı Tiplerine Göre Hanehalkı Sayısı ve Oranı, (TÜİK, 2015)

Hanehalkı tipleri	Toplam hanehalkı	Toplam hanehalkı içindeki oranı (%)	Toplam nüfus içindeki oranı (%)
Toplam	21 662 260		
Tek kişilik hanehalkı	3 113 496	14,4	4,0
Çekirdek aileden oluşan hanehalkı	14 497 539	66,9	63,9
Sadece eşlerden oluşan çekirdek aile	3 095 982	14,3	7,9
Eş ve çocuklardan oluşan çekirdek aile	9 711 356	44,8	50,4
Yalnız ebeveyn ve çocuklardan oluşan çekirdek aile	1 690 201	7,8	5,7
Baba ve çocuklardan oluşan çekirdek aile	337 416	1,6	1,1
Anne ve çocuklardan oluşan çekirdek aile	1 352 785	6,2	4,6
Geniş aileden oluşan hanehalkı	3 578 540	16,5	27,6
Çekirdek aile bulunmayan hanehalkı	472 685	2,2	1,5

Kaynak: (TÜİK, 2015).

TÜİK (2016) verilerine göre; Türkiye nüfusunun %63,9'u çekirdek aileden, %27,6'sı geniş aileden ve %4'ü (yaklaşık 3 milyon insan) tek başına yaşayan bireylerden oluşmaktadır. Tek kişilik hane halkı oranının en yüksek olduğu iller sırasıyla Tunceli, Eskişehir, Gümüşhane iken, en düşük olduğu iller sırasıyla Diyarbakır, Batman, Van olarak tespit edilmiştir. Yaşam şeklinin değişmesiyle beraber konut üzerine yapılan tasarımlar zamanla değişip günümüz yapısına uygun

1+1 konutlar şeklinde tasarlanmaya başlanmıştır. Görgülü (2003); boşanan bireyler, eğitim veya başka nedenlerle evlerinden ayrılan gençler veya yalnız yaşayan kişiler için stüdyo konutların tasarlandığını ve talep gördüklerini ifade etmiştir.

Tablo-3-3: NMerkez Stüdyo Daire (1+0 – 1+1) Daire Planları – İstanbul

Kaynak: (Url-18). <http://www.nmerkez.com/kat-ve-daيره-planlari.asp>

Apartmanda yaşamdan sonra Türkiye’de 20. yüzyılın sonlarında stüdyo daireler önem kazanmış, bu tip dairelerde yaşamak zengin, lüks yaşamın sembolleri olarak kabul edilmeye başlanmıştır (Durmuş, 2010). Yalvaç (2008); stüdyo evlerin İstanbul’da 1990’larda Ataköy, Ataşehir, Bahçeşehir ve Beylikdüzü’nde yapılmaya başladığından ve hala günümüze kadar yapılmaya devam ettiğinden bahsetmiştir. Degasis (2006); özellikle Avrupa ve Amerika’da genellikle yalnız yaşayanların ya da çiftlerin tercihi olan stüdyo tipi konutların 90’lı yıllarda ülkemizde de yaygınlaşmaya başladığını ifade etmiştir. Fakat bu yeni küçük konutlara örnek olarak özellikle İstanbul’da bulunan bekar hanları, bekar odaları, bazen de ailelerin barındığı kira odaları verilebileceğini dile getirmektedir. Tek yatak odalı (stüdyo tipi) daire örneğine ilk toplu konut örneklerinde pek rastlanmamaktadır. Değişen yaşam tarzı ve kent hayatının sonucu olarak ortaya çıkan stüdyo tipi konutların kullanıcıları daha

çok tek veya iki kişi yaşayan genç kesimdir. Bu tip konutlarda genelde açık mutfak bulunur (Şener, 2000). 2000'lerin başında trend kavramlardan biri olan stüdyo daire kavramı, bugün lüks olanla ilişkilendirilebilecek tüm çağdaş yapı tiplerinin vazgeçilmezi konumundadır (Aslan, 2012). Küçük konut, bazı gruplar tarafından yaşam sürecindeki aşamalarda geçici olarak kullanılabilir yaşam alanları olarak görülmektedir.

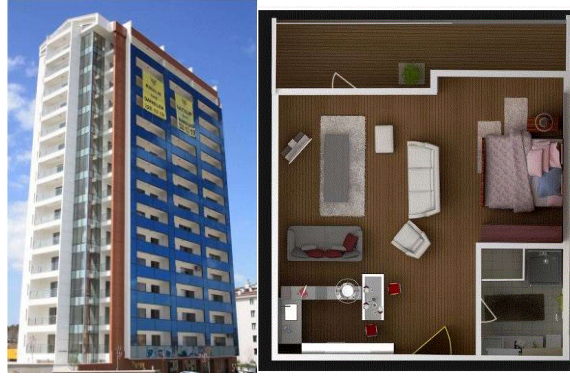
Tablo-3-4: Tek Kişilik Hanehalkı Oranı En Yüksek ve En Düşük Olan İlk 5 İl

En yüksek iller	(%)	En düşük iller	(%)
Tunceli	23,5	Diyarbakır	7,7
Eskişehir	22,0	Batman	7,9
Gümüşhane	21,9	Van	8,2
Giresun	21,5	Hakkari	8,5
Çanakkale	21,2	Şanlıurfa	8,6

Kaynak: (TÜİK, 2015).

Örneğin öğrenciler ya da yeni evli çiftler küçük konutları bir süreliğine kullanmakta, ihtiyaçları değiştiğinde taşınmaktadırlar (Dikeç, 2013). Sadıkoğlu (2010)'nın İstanbul'daki kullanıcılar üzerine yaptığı anket çalışmasında, üst gelir grubu kullanıcıların öncelikli tercihi 1 yatak odalı / stüdyo daire tipleri olduğunu ve rezidanslarda bulunan stüdyo dairelerin daha hızlı satıldığı sonucuna varmıştır. Gülmez (2008); "Metropolde Çeşitlenen Hane Halkları ve Konut" adlı tezinde farklı bölgelerde yaptığı araştırmada; 30 kişiden 12 hane halkı üyesinin hayatlarının bir döneminde küçük konutta yaşadığını veya hala yaşamakta olduğunu ve küçük konut ihtiyacının göz ardı edilmemesi gerektiğini vurgulamıştır.

Şekil-3-4-5: Vişnelik Residence Dış Cephe Görünüşü ve Stüdyo Daire Planı – Ankara

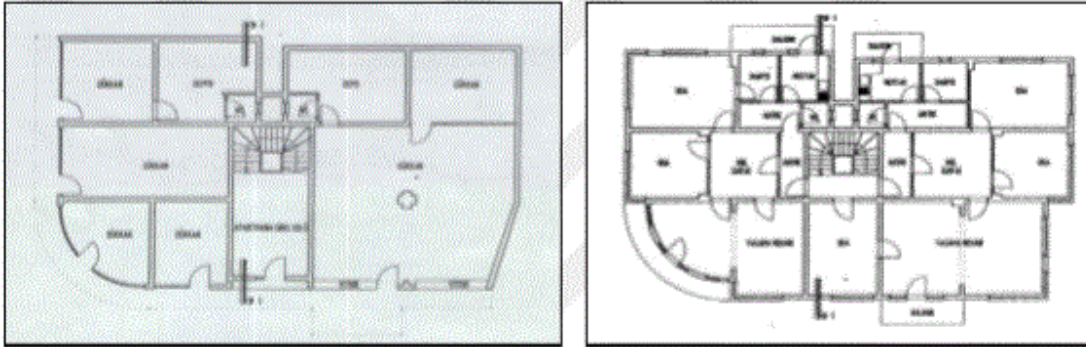

Kaynak: (Url- 19).

3.3. Konya’ da Stüdyo Daireler ve Oluşum Süreci

1933 yılından itibaren Konya’da imar çalışmaları başlamış ve Mimar Şehabettin Konya için ilk imar planını hazırlamıştır. Şehabettin 1934a; Şehabettin, 1934b; 1934c; Konya üzerine çalışmalarında birinci kısmında Alaaddin Tepesi ve çevresi, ikinci kısmında Konya Atatürk Stadyumu ve çevresi, üçüncü kısmında bir halk evi ve dördüncü kısımda İstasyon ve çevresi olmak üzere 4 bölümde tasarımlar yapmıştır. Konya’nın ilk apartmanı olan Hayat Apartmanı 1937 yılında yapılmış ve böylece Konya’da apartmanlaşma süreci başlamıştır (Ulusoy, 1999).

Şekil-3-4: Hayat Apartmanı Zemin Kat Planı ve Kat Planı

Kaynak: (Ulusoy, 1999).

Hayat Apartmanı’ndan (1937) sonra devletin içinde bulunduğu ekonomik sorunlar, Konya’da da kendini hissettirmiştir. Ayrıca ekonomisi büyük ölçüde tarıma dayalı olan bu şehir kuraklık tehlikesi ile karşılaşınca bir süre gelişmeleri takip edememiştir. Bu nedenle Konya’da Hayat Apartmanı’ndan sonra 1951 (Kibrit

Apartmanı) yılına kadar ikinci bir apartman yapılmamıştır (Ulusoy, 1999). 1950 yılından sonra Konya'da fabrikaların kurulması, tarımda makineleşme ile üretimin artırılması, ilin karayolları şebekesine bağlanması, sanayinin gelişmesi bunun sonucu olarak da kırsal kesimden şehre göçün bağlanması ve özellikle Konya iline göçlerin yoğunluk kazanması; il nüfusunun hızla artmasına neden olmuştur. Buna rağmen Konya ili gecekondusu olmayan nadir illerden biridir (Kaya ve Kılıcı, 2011). 1965 Nazım ve Uygulama İmar Planlarında şehrin Konya-Ankara aksı doğrultusunda gelişmesi öngörülmüş ve kentin gelişim yönü kuzeye doğru kaydırılmıştır. Gecekondulu Önleme Bölgeleri ve Selçuk Üniversitesi kampüs alanı gibi önemli ve büyük yoğunluğa sahip arazi kullanımlarının İstanbul Yolu üzerinde yer almasıyla kent, bu aks üzerinde lineer gelişme göstermiştir (Önder ve Aklanoğlu, 2006). Konya'nın sanayi bölgelerinin İstanbul ve Ankara Caddeleri arasında olması; merkezin kuzey yönünde yerleşmesine ve apartman tipi konutların bu yönde yerleşmesine büyük katkıda bulunmuştur. 1975 yılında Konya Şehri için en önemli gelişmelerden birisi Selçuk Üniversitesi'nin kurulmasıdır. 1984 yılında yeni bir imar planı yapılmıştır. Mevcut konut alanları Şekil 3.6'da görüldüğü gibi Alaaddin Tepesi ve etrafında şekillenmiştir. Fakat yeni yapılacak olan konut alanlarının şehrin kuzeyindeki üniversite alanına doğru bir gelişme aksı planlanmıştır.

Şekil-3-5: 1984 Konya Çevre Düzeni Planı ve Kentsel Arazi Kullanım Şeması

Kaynak: (Yenice, 2012).

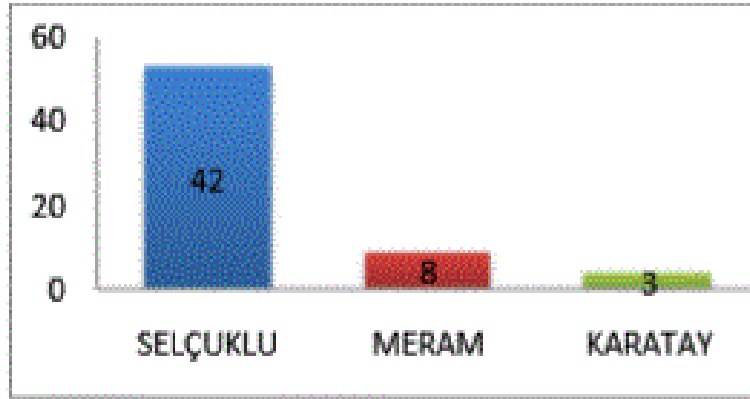
2000'lerin başında Konya'da konutta gelişmeler meydana gelmiştir. İstanbul, Ankara ve İzmir başta olmak üzere diğer kentlerde de yavaş yavaş görülmeye

başlayan lüks güvenli sitelerin ilk örnekleri Konya’da da ortaya çıkmıştır. Konya’da ilk güvenli site Konya’nın Meram İlçesinde inşa edilen MÜSİAD Konutları’dır.

2010 yılında ise Konya’da konut plan tiplerine bir yenisi eklenmiş ve stüdyo tipi konutların yapımına başlanmıştır. İlk stüdyo tipi konut Bosna-Hersek Mahallesi’nde Selçuk Üniversitesi yakınlarında yapılmıştır.

Konya’daki stüdyo dairelerin tespiti kapsamında Konya İli Merkez İlçeleri’nde yer alan 2013 yılı sonrası tarihi itibariyle inşaatı tamamlanmış ve kullanıma hazır olan stüdyo daireler ele alınmıştır. Birbirine yakın olarak konumlanmış olan stüdyo daireler birbirleri ile birer grup oluşturularak çalışma alanı üç bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgeler Konya haritası üzerinde kentsel ölçekte hazırlanmış ve bu haritalar üzerinde stüdyo tipi yapıların konumları gösterilmiştir. Bu 3 bölgede stüdyo dairelerin dağılımları göz önüne alındığında nirengi noktası olarak üniversiteler baz alınmıştır.

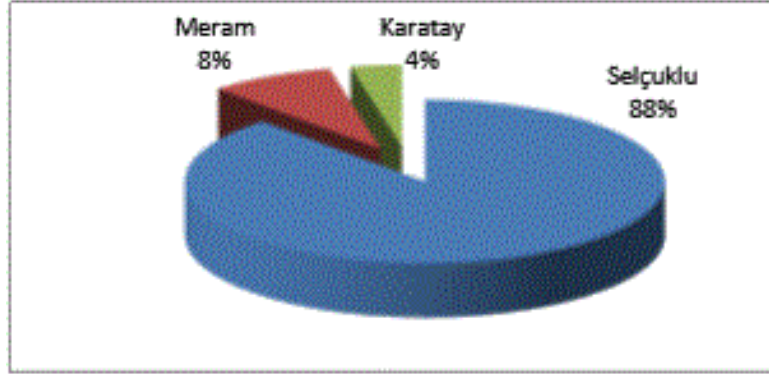
Şekil-3-6: Konya'daki Stüdyo Tipi Konutların İlçelere Göre Dağılımı

Kaynak: (Özkaynak, 2017).

Konya/Merkez’de 53 adet stüdyo tipi konut tespit edilmiştir. Bu konutların 42 adedi Selçuklu İlçesi’nde, 8 adedi Meram İlçesi’nde, 3 adedi Karatay İlçesi’nde yer almaktadır.

Şekil-3-7: Konya'daki Stüdyo Daire Sayılarının İlçelere Göre Dağılım Yüzdesi

Kaynak: (Özkaynak, 2017).

Konya/Merkez’de belirlenen 3 bölgede tespit edilen 53 stüdyo tipi konutta 3649 adedi Selçuklu İlçesi’nde, 349 adedi Meram İlçesi’nde ve 142 adedi Karatay İlçesi’nde olmak üzere toplam 4140 adet stüdyo daire bulunmaktadır (Özkaynak, 2017).

3.3. Stüdyo Daire Tasarımında Fonksiyonellik

Kullanıcıların zaman içinde değişen isteklerini karşılayabilmek için fonksiyonellik kavramı kullanılarak tasarlanan konutlarda, tasarımcı ve kullanıcılar tarafından farklı sistemlerle çözüme ulaşılabilmektedir.

Mimarlık çalışmalarında ulaşılmak istenilen amaçlardan biri de, fonksiyon ve tekniğin kendi içlerinde hem birbirleriyle hem de biçim ile uyumlu olmasıdır. Olması istenilen bu uyum her geçen gün daha da önem kazanmaktadır. Buna bağlı olarak, özellikle günümüz mimarisinde "esneklik" kavramından daha fazla söz edilmeye başlanmıştır. Listenin başında bulunan esneklik; değişebilirlik, fonksiyonellik ve büyüme kavramları ile birlikte geçmektedir. Bu ifadenin ortak bir görüş gibi gözükmese de, mimarlık alanında esneklik kavramı için genellikle araştırmacıların birbirleriyle anlam birliği taşımayan farklı yorumları bulunmaktadır.

" Mimaride esneklik ve fonksiyonellik konusundaki ilk saptamalardan biri Gropius tarafından yapılmıştır. Gropius’a göre; mimar yapıları anıt ya da sanat eseri olarak değil, yaşamın akışına hizmet eden yapılar olarak düşünmeli, modern yaşamın

dinamik özelliklerini kapsayabilecek yeterlilikte esnek bir zemin yaratmalıdır" (Ak, 2006).

Esnek ve değişebilir özelliklere sahip olduğunu söyleyebildiğimiz iç mekan organizasyonlarında, önemli olan daha tasarım aşamasında iken kullanım sırasında ortaya çıkabilecek değişebilirliği ön planda tutmaktır. Yeni fonksiyonlara mekanın adapte olabilmesine imkan verebilecek planlamaları önceden düşünebilmek ve ona göre tasarlamaktır. Çünkü, yerinde ve zamanında verilen doğru kararlar mekanın kullanımında kullanıcı memnuniyetini de etkilemektedir.

Konutlarda iç mekanda esnekliği sağlayıcı önemli faktörlerden biri de planlama esnekliğidir. Konutun döşeme alanının sahip olduğu geometrik şekil, esnek kullanımını oldukça etkilemektedir. Konutlarda kullanılan döşeme alanının artması buna bağlı olarak orada gerçekleşen eylemlerin de sayısını arttırmaktadır. Buna karşılık küçük alanlara sahip konutlarda bu sayı sınırlı kalmaktadır. İşte bu noktada esneklik kavramı devreye girmektedir. Planlama esnekliği sayesinde daha küçük metrekarelere ve kullanımı etkileyen plan tipine sahip konut iç mekanlarında bile oldukça fazla sayıda ihtiyaç karşılanabilmektedir. Çünkü, planlama ile ilgili kararlar verilirken konut geometrisinin esnekliği oldukça fazla etkileyen bir faktör olduğu görülmüştür.

Genel olarak konut planları oluşturulurken temel geometrik formlardan olan kare ve dikdörtgen tercih edilirken, bunların yanı sıra "Z ve L" biçimleri de kullanılmaktadır. Birbirinden farklı özelliklere sahip bu plan biçimlerinde, esneklik de farklı şekillerde sağlanabilmektedir.

SAR Sistemi; Mimarın rolünün konutu tasarlamak değil, konutun yerleşeceği taşıyıcı sistemleri tasarlamak olduğu SAR Sistemi, Hollanda'da ortaya çıkmıştır. Sistemde mekanlar kendilerine ayrılan zonlarda esneklik payı çerçevesinde değişkendirler.

Hollanda, Eindhoven'de N. J. Habraken idaresinde " Stichting Architecten Research" Araştırma grubu tarafından geliştirilen sistemde yapı elemanları iki grup olarak ele alınmaktadır. Bunlar:

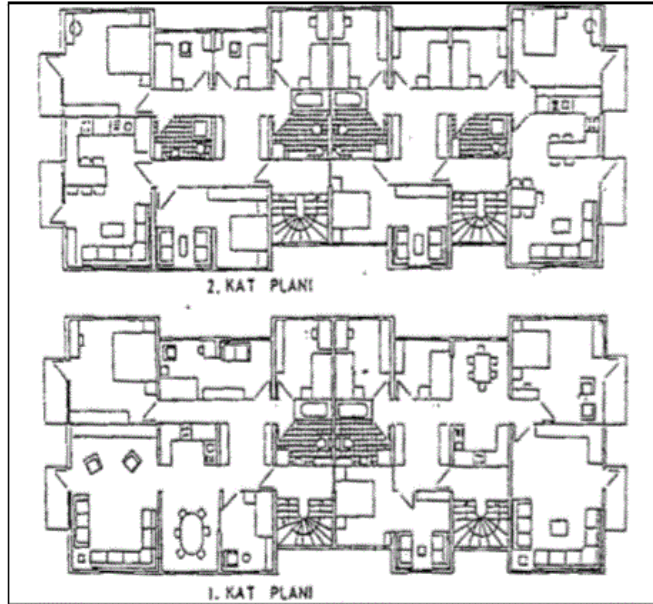
- 1- Hareketli, değişken elemanlar,
- 2- Hareketsiz, taşıyıcı elemanlardır.

SAR Sisteminde konut içindeki hemen her bölüm için esneklikten söz edilebilmektedir. Ancak, alt yapı tesislerine bağlı tasarlanan servis mekânlarında esnekliğin diğer bölümlere oranla daha kısıtlı olduğu görülmektedir.

" SAR sisteminde, kullanıcıya hareketsiz elemanların sınırlandırdığı alan içerisinde kendi konutunu düzenleme imkanı tanınması yolu ile esneklik sağlanmaktadır. Ancak SAR sisteminin konut tasarımına iki aşamalı bir esneklik çözümü getirdiği görülmektedir" (Uzel, 2001).

Bu iki aşamalı esneklik çözümünün birinci basamağında, mekanlar arası aktarımlar olabilmektedir. Buna örnek olarak; özel yaşama alanlarının genel yaşama alanlarına oranla büyütülebilmesi ya da tam tersi küçültülebilmesi mümkün olabilmektedir. İkinci aşamada ise, isteğe ve ihtiyaca bağlı olarak belirlenen bölümler içinde mekan birimleri değiştirilebilmektedir.

Şekil-3-8: S.A.R Sistemi Esnek Konut Tasarım Örneği

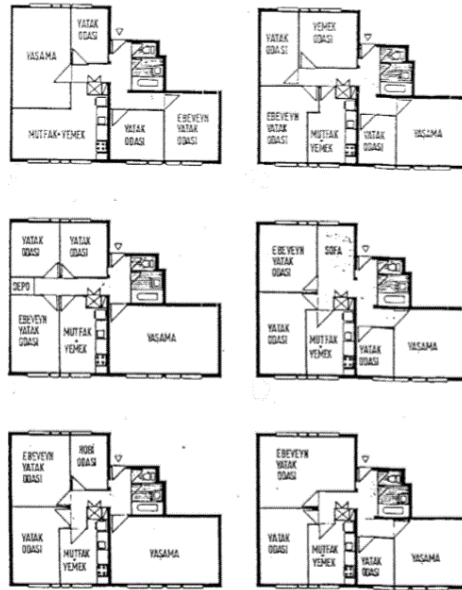

Kaynak: (Altınok, 2007).

PSSHAK Sistemi: PSSHAK sistemi ilk olarak 1971 de Londra'da Antony Greenwood ve öğrencileri Nabil Hamdi ve Nicholas Wilkison tarafından geliştirilmiştir. PSSHAK sistemini diğer esneklik çözümlerinden ayıran özelliği konut üretiminde ve tasarımında kullanıcının rolünün temelde çok önemli olduğunun anlaşılmasıdır. " Primary Support Structures and Housing Assembly Kits" olarak açılımı yapılan sistemde amaç; mevcutta bina yapısından bağımsız olarak konut büyüklüğünün ve tiplerinin çeşitlilik gösterebilmesini sağlamaktır. Kullanıcılara anket formlarının dağıtılması yolu ile düşüncelerinin alındığı sistemde, isteklerine bağlı olarak taşınmadan önce kullanımlarına uygun plan tipini seçebilmeleri için temel strüktürel kabuk oluşturulmaktadır. Maketlerin yapılması aşamasından sonra kullanıcılarla birlikte konutun son haline karar verilmektedir.

Değişen ihtiyaçlara uyum sağlayabilecek konut çözümlerini gerçekleştirebilmek bu sistemde daha kolaydır. Yapı içinde bulunan her konutta oda sayısı ve bölümlerin büyüklüklerinin, iç donanım elemanları ile çeşitlenebilmesi sağlanmaktadır. Zaten PSSHAK sistemi ile gerçekleştirilen projelerin en önemli özelliklerinden biri de, iç mekan düzenlemelerinde bölücü duvar panelleri, kapılar, ekipmanlı banyolar vb. oluşan ve değişebilirliğe imkan sağlayan bileşenlerin kullanılmasıdır.

Şekil-3-9: P.S.S.H.A.K. Projesi Uygulama Örnekleri

Kaynak: (Altınok, 2007).

DIRTT sistemi; yapı kabuğu içerisinde tüm yüzeylerde ikinci bir katman oluşturulmaktadır. Bu katmanlaşma, düzgün modüler bir alan elde edilmesinin yanında tüm elektrik ve mekanik tesisatın değişen ihtiyaçlara göre taşınabilmesine olanak vermektedir. Modüler elemanlarla kaplanan duvar, döşeme ve tavan yüzeylerinde bulunan anahtar ve priz modülleri ile istenilen yerden elektrik çıkışı sağlanabilmektedir. Proje mevcut durum için geliştirilmiştir. Küçük konutlarda alan kaybına neden olan DIRTT sisteminde kullanılan ikinci bir katman oluşturulmadan, dairelerin çeper duvarları, tavan ve döşemeler modüler olarak tasarlanabilir, elektrik ve mekanik sistemlerle malzeme seçimlerinde de esneklik sağlanabilirdi. Bu durum bu çalışmanın bir ileri aşaması olan mimari ile birlikte iç mimarinin de tasarlanmasında ele alınabilecek bir konudur.

Konut iç mekânındaki bütünlüğü ve genel tasarım anlayışını bozmamak adına kullanıcıya malzeme alternatifleri sunulmamıştır. Bu alternatiflerin genel atmosferi bozmayacak şekilde tasarlanması ayrıca düşünülmesi gereken bir konudur.

Bunun dışında tüm duvar, döşeme ve tavan kaplamalarının daha parçalı ve modüler olarak tasarlandığı DIRTT sisteminin birçok avantajı olsa da konut mekânını bir ofis mekânına benzer kılmaktadır. Bu benzerliğin önüne geçilmesi ve konut sıcaklığının sağlanabilmesi için özellikle malzeme, doku ve renkler üzerinde çalışılması gerekmektedir.

Konutta esnekliğin, kullanıcının tüm yaşam döngüsüne adapte olabilecek tasarımlarla sağlanabileceğini savunan Jeremy Till ve Tatjana Schneider esnekliği; yumuşak esneklik (soft flexibility) ve sert esneklik (hard flexibility) olmak üzere ikiye ayırmaktadır (Till ve Schneider, 2005; Smith, 2010).

Bu anlamda; geliştirilen çözüm önerileri, tasarımcıların geri planda olduğu, taşıyıcı strüktürün planlandıktan sonra hiçbir mekânsal tanımlamanın yapılmadığı, kullanıcının tamamen özgür bırakıldığı yumuşak esneklik ile tasarımcıların ortaya çıkabilecek tüm olasılıkları ve yaşam döngüsü adaptasyonlarını önceden planlayarak kullanıcıya sunmasıyla sağlanan sert esnekliğe göre geliştirilen önerilerin değerlendirilmiştir.

Üç sistem göz önünde bulundurarak geliştirilen çözümler genel olarak değerlendirildiğinde;

- SAR Sistemi, iç mimari anlamda, geliştirilen önerilere en yakın sistem olmakta, geliştirilebilecek mimari öneriler için de bir altlık oluşturmaktadır.
- DIRTT Sistemi, iç mimari anlamda, geliştirilen önerilerle daha az benzerliği olmasına rağmen, yapının en başından itibaren ele alınması halinde dikkate alınmaya değer bir sistemdir.
- Till ve Schneider'ın esneklik anlayışı ise; geliştirilen öneriler doğrultusunda kullanıcıyla sürekli olarak iletişim kurarak yardımcı olacak ve yönlendirecek bir mimari tasarım departmanının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Kullanıcının yaşam döngüsüne adapte olarak üretilen çözümlerin, sürdürülebilirliği de beraberinde getireceği öngörülebilir.

Tüm bu değerlendirmelerin dışında yapının en başından ele alınması durumunda esneklik ve endüstrileşme ile birlikte yüksek yapılara uygun tesisat ve taşıyıcı çözümlerinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

3.4. Bölüm Sonucu

Bu bölümde stüdyo konut kavramı araştırılmıştır. Stüdyo kavramının dünyada ve Türkiye’deki tarihi gelişim süreçlerinden bahsedilmiştir. Stüdyo konut kavramının ortaya çıkış nedenleri, metrekare oranlarının değişmesi gibi konular ele alınmıştır. Türkiye’de ki stüdyo dairelerin illere olan dağılım oranı hakkında bilgi verilmiştir. Stüdyo dairelerin kullanıcı kitlesinin özellikleri ve gereksinimleri araştırılmıştır.

Bir sonraki bölümde araştırmanın alan çalışması bölümüne geçilecektir. Belirlenmiş stüdyo dairelerin iç mekan organizasyonları ve modüler mobilya önerileri, örnekler ile açıklanacaktır.

4. ALAN ÇALIŞMASI ÖRNEKLERİ VE ANALİZLERİ

Konutlar tasarlanırken ve kullanılmaya başlamadan önce, metrekare üzerinden değerlendirilir. Taşıyıcı sistemlerin tasarıma eklenmesiyle, istenmeyen metrekare kayıpları meydana gelebilir. Bu kayıp metrekareleri geri kazanmak açısından yapılan bazı fonksiyonel ve hareketli mobilyalar son zamanlarda özellikle küçük konutlarda çokça kullanılmaya başlanmıştır. Standart olan donatılar dışında diğer her şeyi değiştirmek, iç konstrüktif fonksiyonelliği sayesinde mümkün olmaktadır.

Kullanıcının, iç mekan boyutu, sayısı ve mekan organizasyonlarında yapının alan geometrisini sabit tutarak iç yapı elemanlarıyla gerçekleştirdiği esneklik türüne 'iç konstrüktif esnekliği' denilmektedir. Kısaca tanımlamak gerekirse bina içi değişebilirliği ifade etmektedir. Sabit kalan ve dokunulmayan öge yine taşıyıcı sistem ve onun yardımcılarıdır.

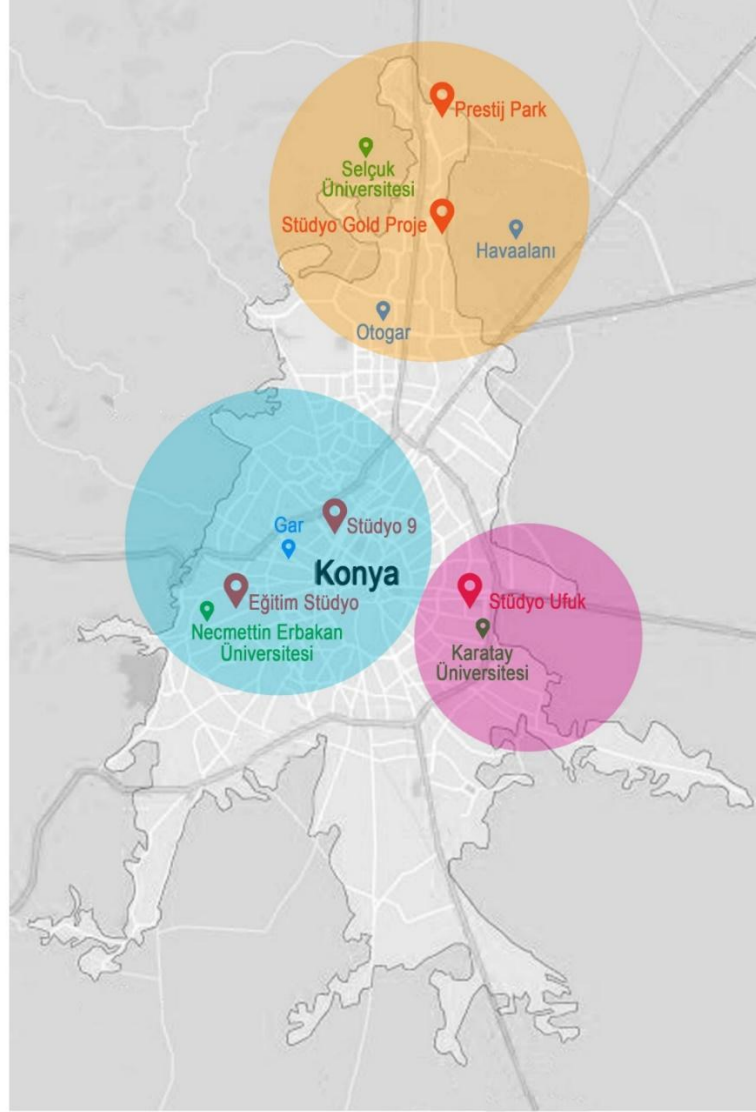
İç mekan donatı elemanları ile oluşturulan mekan organizasyonlarında ihtiyaca bağlı olarak hacimler bölümlere ayrılabilirken, konut içi oda sayısı da artırılıp-azaltılabilmektedir. Geleneksel ve endüstrileşmiş iç yapı elemanlarına değiştirilme imkanı tanıyan iç konstrüktif esneklikte, dış kabuğa müdahale edilmemektedir (Şekil-2.15).

Çalışmanın bu bölümünde Konya ili Karatay/ Selçuklu/ Meram bölgesinde belirli tarihlerde yapılmış '5' stüdyo dairenin planları incelenip iç mimari ve mobilya bakımından çözüm önerileri sunulacaktır.

Alan Çalışması yapılacak stüdyo daireler;

- 1- Stüdyo 9 - Altuva Yapı - Yapım Yılı 2013
- 2-Prestij Park - Bak Yapı - Yapım Yılı 2014
- 3- Stüdyo Gold Proje - Konev İnşaat - Yapım Yılı 2013
- 4- Stüdyo Huzur - Eva İnşaat - Yapım Yılı 2014
- 5- Stüdyo Ufuk - Ufuk İnşaat - Yapım Yılı 2014

Şekil-4.1: Alan Çalışması Yapılacak Olan Stüdyo Dairelerinin Konumları

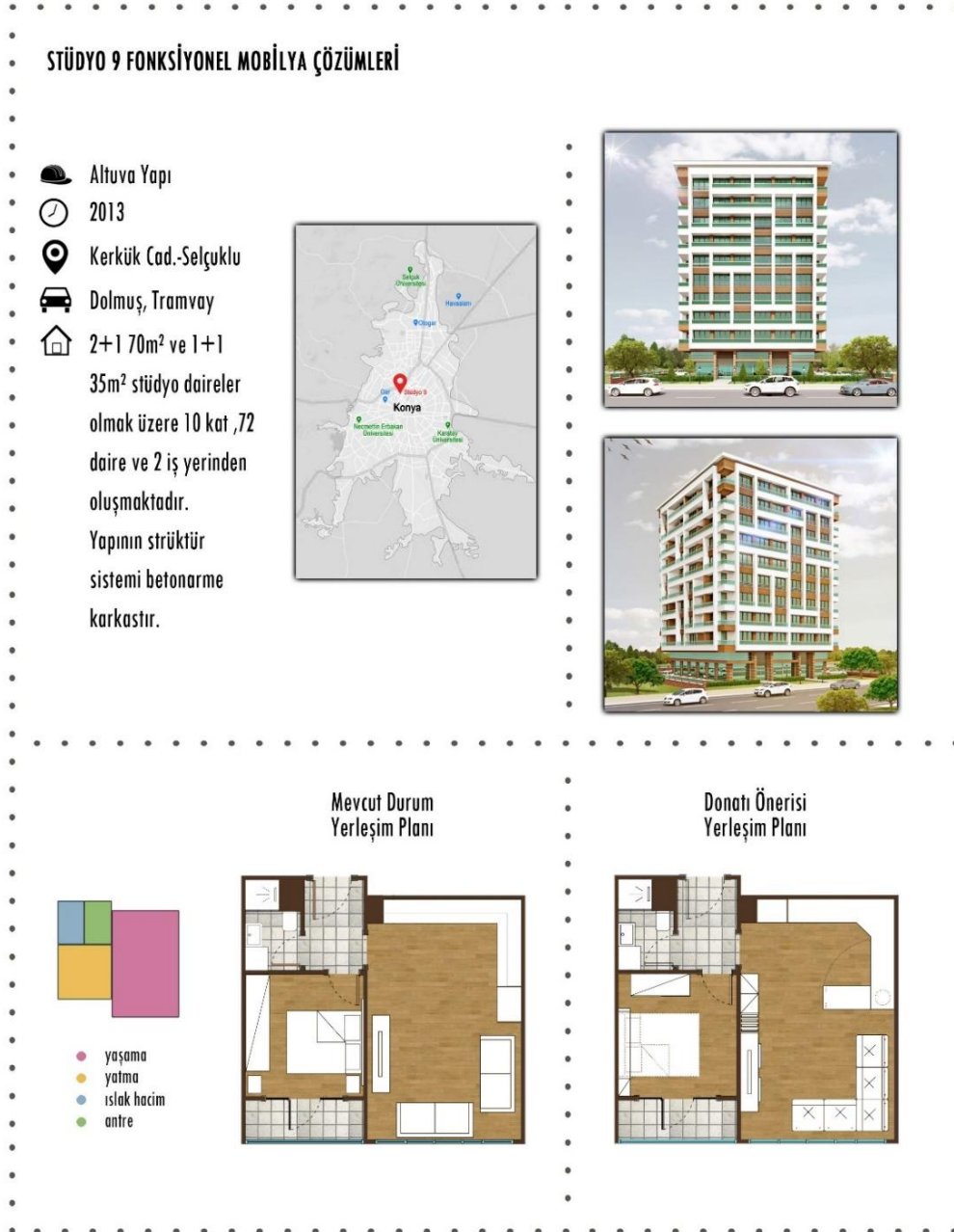
Kaynak: (Meltem AKÇAOVA, 2019).

Şekilde incelenecek olan stüdyo dairelerinin Konya içerisinde konumları ve genel ihtiyaç bölgelerine olan yaklaşık mesafeleri belirtilmiştir. Stüdyo daireleri, Konya ili içerisinde nüfus yoğunluğu, yüz ölçümüne oranla en büyük olan ilçelerden seçilmiştir. Meram, Karatay, Selçuklu ilçelerinde bulunan stüdyolar 2013 yılı sonrası yapılmış ve mevcut stüdyo daireleri yaklaşık 30-35 metrekaredir. Bu stüdyoların seçilme nedenleri arasında metrekare sınırlandırması da göz önüne alınmıştır.

4.1.Stüdyo 9 – Altuva Yapı

Stüdyo-9 Altuva inşaat tarafından 2013 yılında yapılmıştır. Kerkük caddesinde bulunan yapı 1+1 ve 2+1 olmak üzere, iki tip dairede sisteminden oluşmaktadır

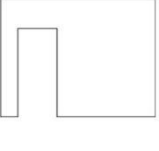
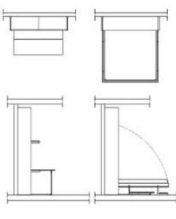
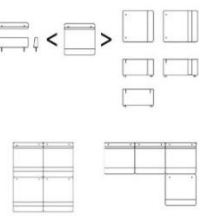

Tablo.4-1: Stüdyo-9 Fonksiyonel Mobilya Çözüm Önerisi

Kaynak: (Meltem AKÇAOVA, 2019).

. Betonarme karkas strüktür sistemine sahip olan yapı 10 kattan oluşmaktadır. 72 daireden oluşan yapıda 2 adet dükkan bulunmaktadır.

Tablo-4-2: Stüdyo-9 Fonksiyonel Tasarım Önerisi

FONKSİYONEL ELEMANLARLA TASARIM ÖNERİSİ				
	Mekan Bağlamında		Donatı Bağlamında	
	Hareketli Duvar	Modül Duvar	Yapıya Bağlı	Yapıya Bağlı Olmayan
Görsel				
Özellikler	Hareketli duvar paneli, istenilen birim adet miktarınca kullanılabilir. Üzeride ki delikli panel sayesinde hafif raf veya tablolar monte edilebilir.	Mevcut sabit duvar sistemleri yanısıra tercihe göre bu duvar modülü mekanlar arası bölücü olarak kullanılabilir. Stüdyo dairelerde genellikle tercih edilmez.	Yapıda bulunan sabit duvarlara mesnetlenerek kullanılır. Yatak işlevi yanı sıra çalışma alanı olarak da işlev görmektedir.	Koltuk modülü istenilen sayı ve yönde kullanılabilir. Oturma birimi kullanımının yanı sıra yatma birimi olarak da kullanılır.
Plan Bağlamında				

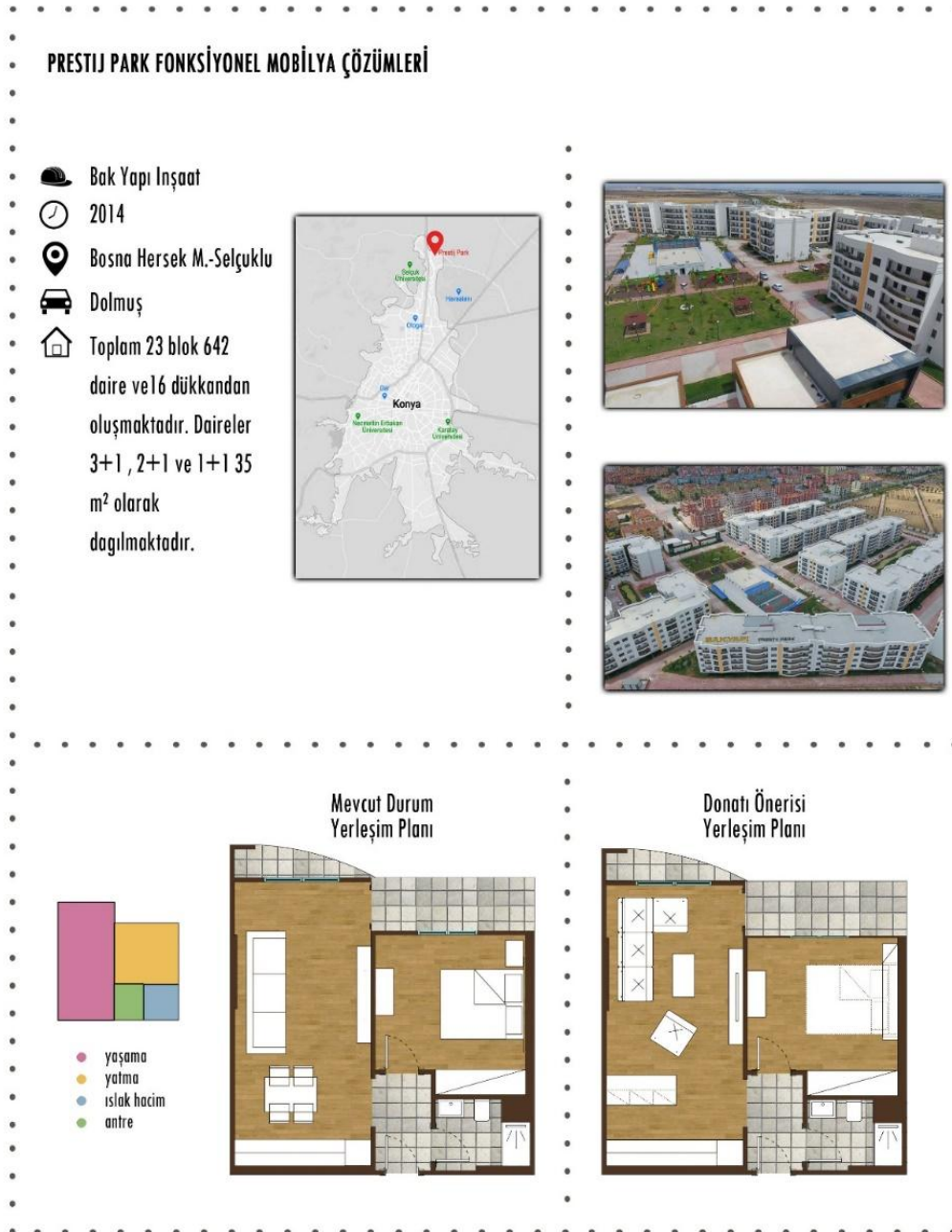
Kaynak: (Meltem AKÇAOVA, 2019).

Tablo 4-2’de Stüdyo 9 isimli stüdyo dairenin fonksiyonel mobilya çözüm önerisi görülmektedir. Plan üzerinde, mekan bağlamında hareketli duvar ve modül duvar önerisi getirilmiştir. Küçük metrekarelerde birden çok fonksiyonu bir arada sunabilen fonksiyonel mobilya raf ünitesi ve hareketli duvar paneli kullanılmıştır. Donatı bağlamında ise tabloda teknik detayları verilen yatak ve oturma grubu olarak tamamen fonksiyonel ve modüler mobilya önerileri sunulmuştur.

4.2. Prestij Park- Bak Yapı İnşaat

Prestij Park, Bak Yapı inşaat tarafından 2014 yılında yapılmıştır. Bosna Hersek mahallesinde bulunan yapıda 1+1, 2+1, 3+1 gibi üç farklı daire tipi mevcuttur.

Tablo.4-3: Prestij Park Fonksiyonel Mobilya Çözüm Önerisi

Kaynak: (Meltem AKÇAOVA, 2019).

Betonarme karkas strüktür sistemine sahip olan yapı 5 kat ve 23 bloktan oluşmaktadır. 642 daireden oluşan yapıda 16 adet dükkan bulunmaktadır.

Tablo-4.4: Prestij Park Fonksiyonel Tasarım Önerisi

FONKSİYONEL ELEMANLARLA TASARIM ÖNERİSİ				
	Mekan Bağlamında		Donatı Bağlamında	
	Hareketli Duvar	Modül Duvar	Yapıya Bağlı	Yapıya Bağlı Olmayan
Görsel				
Özellikler	Hareketli duvar paneli, istenilen birim adet miktarınca kullanılabilir. Üzeride ki delikli panel sayesinde hafif raf veya tablolar monte edilebilir.	Mevcut sabit duvar sistemleri yanısıra tercihe göre bu duvar modülü mekanlar arası bölücü olarak kullanılabilir. Stüdyo dairelerde genellikle tercih edilmez.	Yapıda bulunan sabit duvarlara mesnetenerek kullanılır. Yatak işlevi yanı sıra çalışma alanı olarak da işlev görmektedir.	Koltuk modülü istenilen sayı ve yönde kullanılabilir. Oturma birimi kullanımının yanı sıra yatma birimi olarak da kullanılır.
Plan Bağlamında				

Kaynak: (Meltem AKÇAOVA, 2019).

Tablo 4-4’de Prestij Park isimli stüdyo dairenin fonksiyonel mobilya çözüm önerisi görülmektedir. Plan üzerinde, mekan bağlamında hareketli duvar ve modül duvar önerisi getirilmiştir. Küçük metrekarelerde birden çok fonksiyonu bir arada sunabilen fonksiyonel mobilya raf ünitesi ve hareketli duvar paneli kullanılmıştır. Donatı bağlamında ise tabloda teknik detayları verilen yatak ve oturma grubu olarak tamamen fonksiyonel ve modüler mobilya önerileri sunulmuştur.

4.3. Stüdyo Gold Proje – Konev İnşaat

Stüdyo Gold, Konev Proje tarafından 2013 yılında yapılmıştır. Konya ili, Selçuklu ilçesi, Kosova mahallesinde bulunan yapı tek bloktan oluşmaktadır.

Tablo-4.5: Stüdyo Gold Fonksiyonel Mobilya Çözüm Önerisi

Kaynak: (Meltem Akçaova, 2019).

Betonarme karkas strüktür sistemine sahip olan yapıda 1+1 ve 2+1 toplam 54 daire bulunmaktadır.

Tablo-4.6: Stüdyo Gold Fonksiyonel Tasarım Önerisi

FONKSİYONEL ELEMANLARLA TASARIM ÖNERİSİ				
	Mekan Bağlamında		Donatı Bağlamında	
	Hareketli Duvar	Modül Duvar	Yapıya Bağlı	Yapıya Bağlı Olmayan
Görsel				
Özellikler	Hareketli duvar paneli, istenilen birim adet miktarınca kullanılabilir. Üzeride ki delikli panel sayesinde hafif raf veya tablolar monte edilebilir.	Mevcut sabit duvar sistemleri yanısıra tercihe göre bu duvar modülü mekanlar arası bölücü olarak kullanılabilir. Stüdyo dairelerde genellikle tercih edilmez.	Yapıda bulunan sabit duvarlara mesnetlenerek kullanılır. Yatak işlevi yanı sıra çalışma alanı olarak da işlev görmektedir.	Koltuk modülü istenilen sayı ve yönde kullanılabilir. Oturma birimi kullanımının yanı sıra yatma birimi olarak da kullanılır.
Plan Bağlamında				

Kaynak: (Meltem Akçaova, 2019).

Tablo 4-6’da Stüdyo Gold isimli stüdyo dairenin fonksiyonel mobilya çözüm önerisi görülmektedir. Plan üzerinde, mekan bağlamında hareketli duvar ve modül duvar önerisi getirilmiştir. Küçük metrekarelerde birden çok fonksiyonu bir arada sunabilen fonksiyonel mobilya raf ünitesi ve hareketli duvar paneli kullanılmıştır. Donatı bağlamında ise tabloda teknik detayları verilen yatak ve oturma grubu olarak tamamen fonksiyonel ve modüler mobilya önerileri sunulmuştur

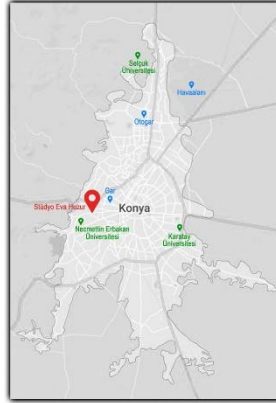
4.4. Stüdyo Huzur – Eva İnşaat

Stüdyo Huzur, Eva yapı tarafından 2014 yılında yapılmıştır. Konya ili, Meram ilçesi, Yunus Emre Mahallesinde bulunan yapı tek bloktan oluşmaktadır.

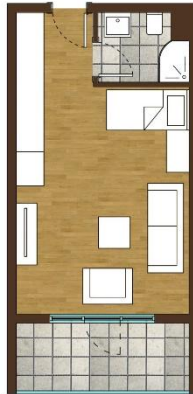
Tablo-4.7: Stüdyo Huzur Fonksiyonel Mobilya Çözüm Önerisi

STÜDYO HUZUR FONKSİYONEL MOBİLYA ÇÖZÜMLERİ

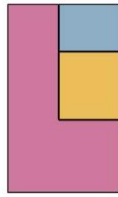
- Eva Yapı
- 2014
- Yunus Emre M. - Meram
- Dolmuş, Otobüs
- Tek blok olarak
- yapılmış olan bina 52 adet daireden oluşmaktadır. 1+0, 1+1, 1+1 çatı dubleks, 2+1 bahçe dubleks olmak üzere 4 tipten vardır. 1+0 tipi konut 35 m², 1+1 tipi konutlar ise 50 m²'dir.

Mevcut Durum Yerleşim Planı

Donatı Önerisi Yerleşim Planı

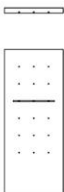
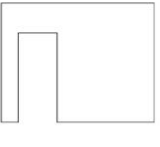
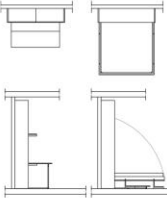
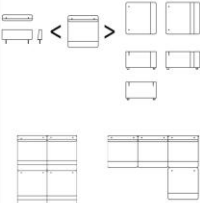
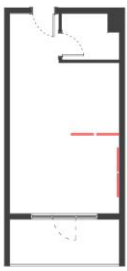
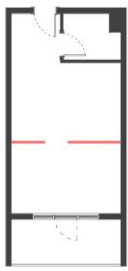
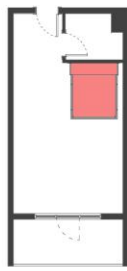
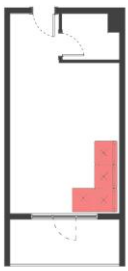

- yaşama
- yatma
- islağ hacim
- antre

Kaynak: (Meltem Akçaova, 2019).

Betonarme karkas strüktür sistemine sahip olan yapıda 1+0, 1+1,1+1+çatı ve 2+1 dublex olmak üzere toplam 52 daire bulunmaktadır.

Tablo-4.8: Stüdyo Huzur Fonksiyonel Tasarım Önerisi

FONKSİYONEL ELEMANLARLA TASARIM ÖNERİSİ				
	Mekan Bağlamında		Donatı Bağlamında	
	Hareketli Duvar	Modül Duvar	Yapıya Bağlı	Yapıya Bağlı Olmayan
Görsel				
Özellikler	Hareketli duvar paneli, istenilen birim adet miktarınca kullanılabilir. Üzeride ki delikli panel sayesinde hafif raf veya tablolar monte edilebilir.	Mevcut sabit duvar sistemleri yanısıra tercihe göre bu duvar modülü mekanlar arası bölücü olarak kullanılabilir. Stüdyo dairelerde genellikle tercih edilmez.	Yapıda bulunan sabit duvarlara mesnetlenerek kullanılır. Yatak işlevi yanı sıra çalışma alanı olarak da işlev görmektedir.	Koltuk modülü istenilen sayı ve yönde kullanılabilir. Oturma birimi kullanımının yanı sıra yatma birimi olarak da kullanılır.
Plan Bağlamında				

Kaynak: (Meltem Akçaova, 2019).

Tablo 4-8’de Stüdyo Huzur isimli stüdyo dairenin fonksiyonel mobilya çözüm önerisi şekil ve renk ile belirtilmiştir. Plan üzerinde, mekan bağlamında hareketli duvar ve modül duvar önerisi getirilmiştir. Küçük metrekarelerde birden çok fonksiyonu bir arada sunabilen fonksiyonel mobilya raf ünitesi ve hareketli duvar paneli kullanılmıştır. Donatı bağlamında ise tabloda teknik detayları verilen yatak ve oturma grubu olarak tamamen fonksiyonel ve modüler mobilya önerileri sunulmuştur

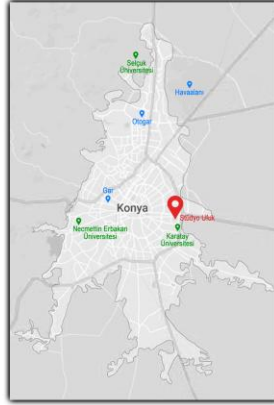
4.5. Stüdyo Ufuk – Ufuk İnşaat

Stüdyo Ufuk, Ufuk inşaat tarafından 2014 yılında yapılmıştır. Konya ili, Karatay ilçesi, Fetih mahallesinde bulunan yapı 2 bloktan oluşmaktadır.

Tablo-4.9: Stüdyo Ufuk Fonksiyonel Mobilya Çözüm Önerisi

STÜDYO UFUK FONKSİYONEL MOBİLYA ÇÖZÜMLERİ

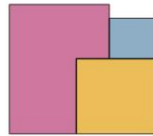
- Ufuk İnşaat
- 2014
- Fetih M. - Karatay
- Dolmuş, Otobüs, Tramvay
- Toplam 84 stüdyo daire bulunan yapı, bitişik nizamda 2 bloktan oluşmaktadır. 1+1 olarak tasarlanan daireler 35 m² dir.

Mevcut Durum Yerleşim Planı

Donatı Önerisi Yerleşim Planı

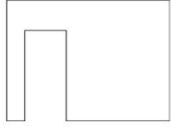
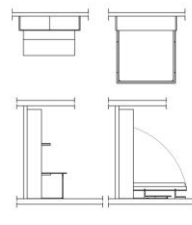
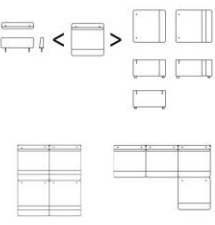
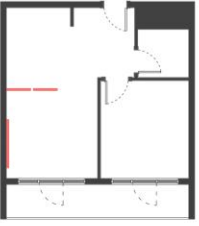
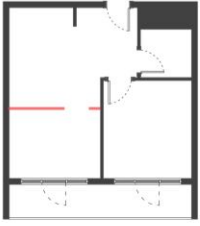
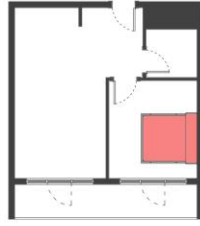
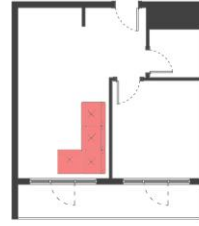

- yaşama
- yatma
- ıslak hacim
- antre

Kaynak: (Meltem Akçaova, 2019).

Betonarme karkas strüktür sistemine sahip olan yapıda 1+1daire tipi olmak üzere toplam 84 daire bulunmaktadır.

Tablo-4.10 :Stüdyo Ufuk Fonksiyonel Tasarım Önerisi

FONKSİYONEL ELEMANLARLA TASARIM ÖNERİSİ				
	Mekan Bağlamında		Donatı Bağlamında	
	Hareketli Duvar	Modül Duvar	Yapıya Bağlı	Yapıya Bağlı Olmayan
Görsel				
Özellikler	Hareketli duvar paneli, istenilen birim adet miktarınca kullanılabilir. Üzeride ki delikli panel sayesinde hafif raf veya tablolar monte edilebilir.	Mevcut sabit duvar sistemleri yanısıra tercihe göre bu duvar modülü mekanlar arası bölücü olarak kullanılabilir.Stüdyo dairelerde genellikle tercih edilmez.	Yapıda bulunan sabit duvarlara mesnetlenerek kullanılır. Yatak işlevi yanı sıra çalışma alanı olarak da işlev görmektedir.	Koltuk modülü istenilen sayı ve yönde kullanılabilir. Oturma birimi kullanımının yanı sıra yatma birimi olarak da kullanılır.
Plan Bağlamında				

Kaynak: (Meltem Akçaova, 2019).

Tablo 4-10'da Stüdyo Ufuk isimli stüdyo dairenin fonksiyonel mobilya çözüm önerisi görülmektedir. Plan üzerinde, mekan bağlamında hareketli duvar ve modül duvar önerisi getirilmiştir. Küçük metrekarelerde birden çok fonksiyonu bir arada sunabilen fonksiyonel mobilya raf ünitesi ve hareketli duvar paneli kullanılmıştır.

Donatı bağlamında ise tabloda teknik detayları verilen yatak ve oturma grubu olarak tamamen fonksiyonel ve modüler mobilya önerileri sunulmuştur

4.6. Bölüm Sonucu

Alan çalışmasının anlatıldığı bu bölümde, seçilen stüdyo dairelerin coğrafi konumu, mimari özellikleri, mevcut planlarından bahsedilmiştir. Fonksiyonel ve modüler mobilya çözümleri, donatı örnekleri ve tefrişleri mekan bağlamında ve donatı bağlamında yorumlanmış, önerilen fonksiyonel mobilya donatılar mevcut planlara yerleştirilmiştir. Yapıya bağlı olan ve yapıdan bağımsız modüllerden oluşan fonksiyonel mobilya kullanımın çalışma prensipleri ve mekan içerisindeki birden fazla fonksiyona cevap veren donatılar tanıtılmıştır.

Seçilen 5 adet stüdyo daire plan bazında, mekan ve donatı bağlamında incelenmiştir. Mekan bağlamında hareketli ve modül duvar sistemleri önerilmiştir. Hareketli duvar paneli istenilen birim miktarınca kullanılabilir. Üzerindeki delikli panel sayesinde hafif raf veya tablolar monte edilebilir. Mevcut sabit duvar sistemleri yanı sıra tercihe göre bu duvar modülü mekanlar arası bölücü olarak öngörülebilir. Donatı bağlamında, tasarlanan fonksiyonel mobilyalar yapıda sabit olan yapı elemanlarına mesnetlenerek, aynı metrekare içerisinde farklı fonksiyonlara hizmet verebilir. Yapıdaki sabit elemanlara bağlı kalmadan da, tasarlanan fonksiyonel mobilya çözümleri sayesinde, birden çok fonksiyon aynı elemanla sağlanabilir.

5. Sonuç ve Değerlendirme

Toplumları şekillendiren, yazılı ve yazısız kurallar bütünü olan kültür konut yapımında en önemli etkenlerden biridir. Konut biçimlerinin belirlenmesinde bireysel, sosyal ve kültürel faktörler etkili olmaktadır. Sosyal ve kültürel yaşam dinamikleri zamanla değişime uğramaktadır. Konutu etkileyen bu faktörlerin zamanla değişimi konut tasarımlarını doğrudan etkilemektedir. Bu kapsamda konut, kültürlerin aktarılmasında etkin bir faktör olarak ön plana çıkmaktadır. Toplumdan topluma farklılıklar gösteren kültür kavramı, küreselleşme ile beraber tek tipleşme sürecine girmiştir. Küreselleşme ile kültürler birbirinden büyük oranda etkilenecek toplumlar ortak bir kültür çatısı altında toplanmaya başlamıştır. Gelişen iletişim teknolojileri ile küreselleşme kültürler arasında yemekten giyinmeye, sinemadan mimariye kadar birçok alanda benzeşmeyi doğurmuştur. Kültür alanındaki benzerliklerin artması mimari alanda da birbirine benzer yapıların ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Bu tez çalışması kapsamında; Konya’da 2013 yılından sonra ve 30 ila 35 metrekare alan aralığına sahip ‘Selçuklu – Karatay – Meram’ ilçelerinde yapılmış olan stüdyo tipi konutlar incelenecektir. Konya’daki stüdyo dairelerin konumları incelendiğinde Selçuk Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve KTO Karatay Üniversitesi olmak üzere stüdyo dairelerin üç üniversite etrafında gruplaştığı fark edilmektedir. Bu doğrultuda Konya’daki stüdyo daireler 3 bölgeye ayrılmıştır. Bu konutların 42 adedi Selçuklu İlçesi’nde, 8 adedi Meram İlçesi’nde, 3 adedi Karatay İlçesi’nde yer almaktadır. Selçuklu İlçesi’nde 3685 adet, Meram İlçesi’nde 349 adet, Karatay İlçesi’nde ise 142 adet stüdyo daire olduğu belirlenmiştir. Stüdyo dairelerin var olan kullanım tipleri, daha iyi kullanım için fonksiyonel tasarım kriterleri bu tezin kapsamını oluşturmaktadır.

Stüdyo Dairelerin Proje Değerlendirilmesi; Bu bölümde stüdyo daireler için geliştirilen çözümler, SAR, DIRTT, PSSHAK gibi mimari ve iç mimari esnek yapımların sistemleriyle Till ve Schneider’in esneklik anlayışına göre tablolar halinde değerlendirilmektedir.

Tablo-5.1: Sar Sistemine Göre Stüdyo Dairelerin Plan Bazında Değerlendirilmesi

SAR SİSTEMİNE GÖRE STÜDYO DAİRELERİN PLAN BAZINDA DEĞERLENDİRİLMESİ			
	Mobilyalar		Islak Hacim
	Sabit Elemanlar	Hareketli Elemanlar	
Stüdyo 9			
Prestij Park			
Stüdyo Gold			
Stüdyo Huzur			
Stüdyo Ufuk			

Kaynak: (Meltem Akçaova, 2019).

SAR Sisteminde olduğu gibi ıslak hacim bölgeleri mevcut şaflara bağlanacak, tesisat birliği sağlanacak ve cepheden mümkün olduğunca uzak olacak şekilde tasarlanmıştır. Geri kalan alanlar kullanıcının istekleri doğrultusunda şekillenecektir.

Mobilyalarda SAR sistemine uygun olarak kullanıcıya iç mekânda hareketli ve modüller halinde sunulan elemanlar tasarlanmıştır. Kullanıcı, yaşamsal ihtiyaçlarına göre, fonksiyonel olarak tasarlanan mobilya ve hareketli duvar elemanlarını isteğe bağlı şekilde konumlandırabilmektedir. SAR Sisteminde olduğu gibi kullanıcı tercihlerine göre değişen, sökülüp takılabilen elemanlar, hareketli duvarlar, dolaplar, raflar, katlanan yatak, televizyon ünitesi gibi elemanlar bu grupta bulunmaktadır. Bu tarz küçük konutlarda ıslak hacimlerin minimumda çözülerek kullanıcılara maksimum yaşam alanı ve belirli bir standartın sağlanması amaçlanmıştır.

SAR'dan farklı olarak kullanıcıya iç mekânda sabit olarak sunulan elemanlar ıslak hacimler ve mutfaklardır. Bu küçük konutlardaki mutfaklarda, modüllerden oluşan hazır mutfak sistemleri kullanılmaktadır. Kullanıcıya ankastre mutfak elemanları, modül şeklinde mutfak dolapları, mutfak tezgahı sabit olarak verilmektedir.

Tablo-5.2: DIRTT Sistemine Göre Stüdyo Dairelerin Plan Bazında Değerlendirilmesi

DIRTT SİSTEMİNE GÖRE STÜDYO DAİRELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ			
		Mobilya Donatıları	Mekansal Donatılar
Özellikler	Malzeme Türü	Donatı elemanları ham MDF üzeri lake boyalıdır. Geliştirilen önerilerde DIRTT sisteminde olduğu gibi farklı malzeme seçenekleri bulunmamaktadır. DIRTT sisteminde olduğu gibi tüm donatı elemanları modüler olarak tasarlanmıştır ve kullanıcı bu modülleri istediği şekilde bir araya getirebilmektedir.	Alçı panel üzeri iç cephe boyası kullanılmıştır. Fon olarak bazı duvarlarda kağıt mevcuttur. DIRTT sisteminde olduğu gibi ahşap, cam, metal gibi farklı kaplama malzemesi seçenekleri bulunmamaktadır.
	Fonksiyonellik	DIRTT sisteminde olduğu gibi tüm donatı elemanları modüler olarak tasarlanmıştır ve kullanıcı bu modülleri istediği şekilde bir araya getirebilmektedir. Geliştirilen önerilerde, DIRTT sisteminde olduğu gibi tüm donatı elemanları değişen ihtiyaçlara göre kolayca değiştirilebilmekte ve yenilenebilmektedir.	DIRTT'ta olduğu gibi döşeme ve tavan kaplamaları modüler olarak çözülmemiştir. Zeminde ahşap parke, tavanda alçı panel üzeri iç cephe boyası kullanılmıştır.

Kaynak: (Meltem Akçaova, 2019).

Konut iç mekânındaki bütünlüğü ve genel tasarım anlayışını bozmamak adına kullanıcıya malzeme alternatifleri sunulmamıştır. Bu alternatiflerin genel atmosferi bozmayacak şekilde tasarlanması ayrıca düşünülmesi gereken bir konudur.

Bunun dışında tüm duvar, döşeme ve tavan kaplamalarının daha parçalı ve modüler olarak tasarlandığı DIRT systeminin birçok avantajı olsa da konut mekânını bir ofis mekânına benzer kılmaktadır. Bu benzerliğin önüne geçilmesi ve konut sıcaklığının sağlanabilmesi için özellikle malzeme, doku ve renkler üzerinde çalışılması gerekmektedir.

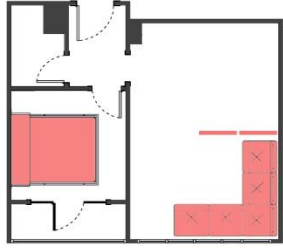
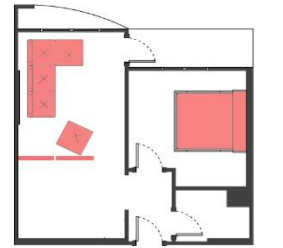
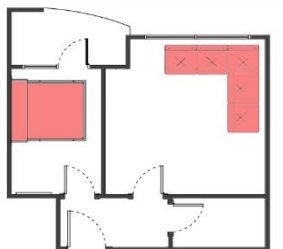
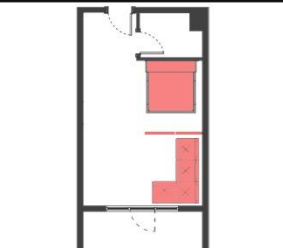
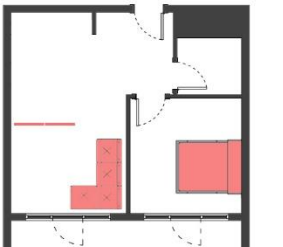
Tablo-5.3: Till ve Schneider Sistemine Göre Stüdyo Dairelerin Plan Bazında Değerlendirilmesi

TILL VE SCHNEIDER ANLAYIŞINA GÖRE STÜDYO DAİRELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ			
	Yumuşak-Esneklik	Sert-Esneklik	Yaşam Döngüsüne Adaptasyon
Özellikler	Islak hacimler ve bazı donatı elemanları kullanıcıya sabit olarak sunulduktan sonra diğer mekânsal önerileri kullanıp kullanmamakta özgürdür. Geliştirilen öneri, bu aşamaya kadar yumuşak esneklik olarak değerlendirilebilir.	Islak hacimler ve bazı donatı elemanları kullanıcıya sabit olarak sunulduktan sonra kullanıcı tüm yaşam döngüsüne uyum sağlayacak mekânsal önerilere adapte olabilecektir. Bu anlamda geliştirilen öneriler sert esneklik olarak değerlendirilebilir.	Geliştirilen öneriler kişinin, çok çocuklu bir aile olması durumu hariç, tüm yaşam döngüsüne 1+1 esnek çözümler sunarak adapte olabilmektedir.

Kaynak: (Meltem Akçaova, 2019).

Geliştirilen çözüm önerileri, tasarımcıların geri planda olduğu, taşıyıcı strüktürün planlandıktan sonra hiçbir mekânsal tanımlamanın yapılmadığı, kullanıcının tamamen özgür bırakıldığı yumuşak esneklik ile tasarımcıların ortaya çıkabilecek tüm olasılıkları ve yaşam döngüsü adaptasyonlarını önceden planlayarak kullanıcıya sunmasıyla sağlanan sert esnekliğe göre geliştirilen önerilerin değerlendirilmiştir.

Tablo-5.4: PSSHAKK Sistemine Göre Stüdyo Dairelerin Plan Bazında Değerlendirilmesi

PSSHAKK ANLAYIŞINA GÖRE STÜDYO DAİRELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ		
	Hareketli Bölücüler	Değerlendirme
Stüdyo 9		<p>Değişen ihtiyaçlara uyum sağlayabilecek konut çözümlerini gerçekleştirebilmek bu sistemde daha kolaydır. Yapı içinde bulunan her konutta oda sayısı ve bölümlerin büyüklüklerinin, iç donanım elemanları ile çeşitlenebilmesi sağlanmaktadır. Zaten PSSHAK sistemi ile gerçekleştirilen projelerin en önemli özelliklerinden biri de, iç mekan düzenlemelerinde bölücü duvar panelleri, tesisat kanalları, kapılar, ekipmanlı banyolar vb. oluşan ve değişebilirliğe imkan sağlayan bileşenlerin kullanılmasıdır.</p>
Prestij Park		
Stüdyo Gold		
Stüdyo Huzur		
Stüdyo Ufuk		

Kaynak: (Meltem Akçaova, 2019).

PSSHAK sistemini diğer esneklik çözümlerinden ayıran özelliği konut üretiminde ve tasarımında kullanıcının rolünün temelde çok önemli olduğunun anlaşılmasıdır. "Primary Support Structures and Housing Assembly Kits" olarak açılımı yapılan sistemde amaç; mevcutta bina yapısından bağımsız olarak konut büyüklüğünün ve tiplerinin çeşitlilik gösterebilmesini sağlamaktır. Kullanıcılara anket formlarının dağıtılması yolu ile düşüncelerinin alındığı sistemde, isteklerine bağlı olarak taşınmadan önce kullanımlarına uygun plan tipini seçebilmeleri için temel strüktürel kabuk oluşturulmaktadır. Maketlerin yapılması aşamasından sonra kullanıcılarla birlikte konutun son haline karar verilmektedir.

Stüdyo dairelerin proje değerlendirilmesi sonucunda, SAR, DIRTT, PSSHAK gibi mimari / iç mimari esnek yapım sistemleri, Till ve Schneider 'ın esneklik anlayışına göre, seçilen stüdyo dairelerde fonksiyonel mobilya tasarım önerileri sunulmuştur. Buna göre;

- Var olan plan analizlerine göre, kullanıcıya iç mekanda hareketli ve modüler donatı ve yapı elemanları önerilmiştir.
- Kullanıcı küçük konutlarda, yaşamsal ihtiyaçlarına göre, fonksiyonel olarak tasarlanan ve önerilen mobilya ve hareketli yapı elemanları isteğe bağlı olarak değiştirilebilmesi amaçlanmıştır.
- Tasarımcının değil yapının taşıyıcı strüktürünün ön planda olduğu, kullanım sonrasında veya zamanla değişen kullanıcı isteklerine cevap veremeyen küçük konutlarda, yaşam döngüsü adaptasyonlarına uyum sağlayacak fonksiyonel mobilya önerileri, küçük konutların kullanılabilirliğini arttırmayı amaçlamaktadır.

6. KAYNAKLAR

- Ak, N. , 2006. Geleceğin Konutu Tasarımında Ortaya Çıkan Kavramların Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Altaş, N. E., Özsoy, A. (1993). Toplu Konutlarda Büyüklük, Değişme ve Esneklik Analizi, Araştırma Projesi, İTÜ.
- Altınok, H. , 2007. Belirsizlikten Doğan Esneklik Kavramının Konut İç Mekan Ve Donatı Elemanları Tasarımına Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Arcan, Enes ve F. EVCG. “Bina Bilgisi Çalışmaları, Mimari Tasarıma Yaklaşım”, İstanbul, Tasarım Yayın Gurubu. 1999
- Aslan, B. İ., 2012, Kültür ve Konut İlişkisi; Çağdaş Konutta Geleneksel Öğelerin İzleri, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi
- Bachelard, G., 1996. Mekanın Poetikası, Çev: A. Derman, Kesit Yayıncılık, İstanbul
- Balamir, M. Kira Evi’nden „Kat Evleri’ne Apartmanlaşma: Bir Zihniyet Dönüşümü Tarihçesinden Kesitler, Mimarlık, TMMOB Mimarlar Odası, Yıl: 32, Sayı: 260, İstanbul. Kasım 1994
- Brooker, G., Ve Stone, S. (2011). İç Mekan Tasarımı Nedir?: Tasarımcının El Kitabı. İstanbul:Yem Yayınları.
- Ching F. D. K., 2004, İç Mekan Tasarımı, ISBN: 975-8599-37-2, Yapı Endüstri Merkezi, İstanbul, 10-11.
- Ching, F. D., Ve Elçioğlu, B. (2008). İç Mekan Tasarımı: Resimli. İstanbul: Yem Yayınları.
- Conran, T. (2010). Essential Small Spaces: the Back to Basics Guide to home design, decoration and Furnishing, Octopus Books, USA
- Craig, H.T. (1970). Homes With Character. Lexington: D.C. Heath And Company.
- Çıkış, Ş. & Ek, F. İ. (2009). “Konutta Lüks Kavramının İmgesel Dönüşümü: İzmir Kent Merkezinde Çok Katlı Lüks Konutlar”. Mimarlık Dergisi. Temmuz –Ağustos. 348.
- Çubuk, M., 1989. Düzenlenmiş Konut Dışı Alan Standardı ve Üç Seminer Çalışması, Ataköy Toplu Konut Uygulamaları Değerlendirmesi Panel Bildirileri, İTÜ, İstanbul.

De Forest, R. W. ve Veiller, L., 1903, The Tenement House Problem: Including The Report Of The New York State Tenement House Commission Of 1900, New York, Macmillan.

Dede, E. Ö. (1997). Mekanın Algılanma Olgusu ve İnsan-Hareket-Zaman Faktörlerinin Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Degasis, M., 2006, Konut Alanı-Yaşam Alanı İlişkisi Alanı İlişkisi Açısından Küçük Konutlar, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Dikeç, I., 2013, Küçük Konutların İç Mekan Tasarımında İşlevsellik Bağlamında Esneklik: Nef Flats Levent 163 Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Dörter, H., Turuthan T., Ünlü A. (1988). Küçük Konutta Yaşam, Bildiri, KAM 1988 Sempozyumu, ODTÜ Konut Araştırmaları Merkezi, Ankara

Durmuş, O., 2010, İstanbul'da Küresel Etki Bağlamında Son 20 Yıl İçinde Levent – Maslak Aksı Arasındaki Yüksek Katlı Konut Yapıları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 41.

Edwards, R. H., 1909, Immigration Studies In American Social Conditions-3, Madison, Wisconsin, Harvard College

Görgülü, T., 2003, İstanbul'da Çeşitlenen Konut Üretim Biçimleri ve Değişen Konut Alışkanlıkları, mimar.ist, 1 (7), 50-56

Gülmez, N. Ü., 2008, Metropelde Çeşitlenen Hanehalkları ve Konut, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Gür, Ö. Şengül. Geçkin, Şebnem."Konutta Mekan Standartları", Yapı 173, İstanbul, Yapı Endüstrisi Merkezi Yayınları. 1996

Gür, Ş. Ö. (1996). Mekan Örgütlenmesi. Trabzon: Gür Yayıncılık

Gür, Ş., Ö., Doğu Karadeniz Örneğinde Konut Kültürü, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, Nisan 2000.

Güvenç, B., 1995, Japon Kültürü, Ankara, Türkiye İş Bankası.

Hasol, D. (1998). Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, YEM Yayın, İstanbul.

Kalınkara, V. (2006). Tasarım Ve Dekorasyon. Ankara: Gazi Kitabevi

Kasap, Ö, Handan - Endüstri Yapılarının Dönüşümü Sonucunda Ortaya Çıkan Loft Yapıları Ve Estetik- Cilt 2, Sayı 2, 151-164, 2014)

Kaya, A. G. ve Kılıcı, H., 2011, Konya İl Çevre Durum Raporu, Konya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Çed Hizmetleri Şubesi, Konya.

Kenyon, L., 1999. A Home From Home Students Transitional Experience Of Home İdeal Homes:Social Change And Domestic Life, Routledge, London, 84-95

Kıray, M. B. (1998). Kentleşme Yazıları, Bağlam Yayınları, İstanbul

Massey, D. (1993). "Power-Geometry and A Progressive Sense of Place". Mapping The Futures Local Cultures Global Change. (Ed. J.Bird-B.Curtis). London: Routledge Publications

Morton, R. (1953). The Home And Its Furnishings. New York: Mcgraw-Hill Book Company.

Murphy, J. J., 1915, The Tenement House Department, Proceedings of the Academy of Political Science in the City of New York, 5 (3), 44-46.

Nergiz, F., 2005, Minimalist Mekanların Tasarım Özellikleri ve Göresel Niteliklerinin Mimarlığın Bazı Temel Öğeleri Aracılığıyla Konut Tipolojisi Kapsamında İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi.

O'Rourke, K., 1995, Emigration And Living Standards In Ireland Since The Famine, Journal of Population Economics, 8 (4), 407-421.

Önder, S. ve Aklanoğlu, F., 2006, Konya Kenti Peyzaj Gelişim Stratejileri, Ziraat Fakültesi Dergisi, 20 (38), 23-36

Özçelik, Ö, KAPROL, T , 'Dar Mekân Perspektifinden Özgün Sehpa Ve Sandalye Tasarımları', İleri Teknoloji Bilimleri Dergisi, 2015.

Özkaynak, M., 2017, Stüdyo Dairelerin Gelişim Süreci: Konya Örneği, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Özker, S., 2011, 1980 Sonrası Konutların Mekansal Dönüşüm Analizi: İstanbul Örneği, Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Özturan, Özgü. „Çağdaş Kent Yaşamında Teknolojik Gelişmelerin Kısıtlı Konut İç Mekan Biçimlenişine Etkileri“. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,2008.

Rapoport, A. (2004). Kültür Mimarlık Tasarım, Çeviri: Selçuk Batur, YEM Yayın, İstanbul.

Riss, J., 1890, How The Other Half Lives:Studies Among The Tenements of New York, New York, Charles Scribner's Sons.

Rutt, A.H. (1955). Home Furnishing. New York: John Wiley And Sons., Inc.

Sadıkoğlu, H., 2010, Üst Gelir Grubu Konut Tercihleri ve Mekan Kullanımları Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Sağdıç T. ve Gökmen G.P. , (2002), "Change-Continuity or Discontinuity in Traditional Turkish House", Traditional Environments in a new millennium, IAPS-CSBE Network Book Series:4, YEM Yayınları, İstanbul.

Sağdıç, T., 2001, Kastomonu Geleneksel Kent Dokusunda Sosyo-Kültürel Dđişmenin Konut Mekanına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Seçer, F. (2006). Teknolojik Gelişmelerin Konut İç Mekan Tasarımına Etkisi ve Akıllı Evler, Sanatta Yeterlilik Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Smith, R. E. (2010). Prefab Architecture: A Guide to Modular Design and Construction, John Wiley & Sons, Hoboken N.J.

Soygeniş, S., 1995. Konut Yerleşmelerinde Konut Tipoloji ve Yerleşim Örüntülerinin Değerlendirilmesine Yönelik Analitik Bir Çalışma,Doktora Tezi- İTÜ Fen Bil. Enst., İstanbul.

Şener, M.S., (1991), "Ando ve İpuçları", Mimarlık Dekorasyon, 7:82-96.

Şener, S., 2000, 1944 Yılı Sonrası Toplu Konut Uygulamalarında Apartman Plan Tipolojileri Gelişimi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Şensoy, H., 1984, İç Mekan Düzenleme Bilim Dalı Konferansları (1976-77 Ders Yılı), Mimar Sinan Üniv. Mim. Fak. Mim. Bl., Yayın No.4, İstanbul.

Telli Didem, Konutun Toplu Konuta Kadar Evrimi Ve Toplu Konut Örneklerinin İç Mekânlarının İncelenmesi, Yüksek Lisans tezi, İstanbul, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / İç Mimarlık Anabilim Dalı,2010

Temiz, G., 2009, Konutta Değişim: Mekansal ve Estetik Kalitenin İzmir Örneği Üzerinde İncelenmesi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Tük, 2016, İstatistiklerle Aile, 2015, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü.

Ulusoy, M. ve Özkaynak, M., 2016, The Emergence of Studio Apartments, Iconarp International Journal of Architecture and Planning, 4 (2), 130-141

Ulusoy, M., 1999, Konya'da Apartman Yapılarının Tarihsel Gelişimi, Konya, SÜ Yayınları.

Uzel, N. , 2001. Esnek ve Adapte Olabilir Konutlar İçin Değerlendirme Rehberi, Yüksek Lisans Tezi, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yalvaç, M., 2008, İstanbul'da 2000 Yılı Sonrası Gelişen Yeni Konut Alanlarının Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Yaşlıca, E., Şenlier, N., Çalışır, S. ve Hovardaoğlu, O., 2002, Tarihi Kentsel Dokularda Yaşam Kalitesinin Artırılmasında Ulaşım Sorunu İçin Çözüm Önerileri. Uluslararası Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi. Ankara, Gazi Üniversitesi: 1-10.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1: www.tdk.gov.tr/

URL-2: <http://emlakguncel.com.tr/son-10-yilda-konutlar-20-m2-kuculdu/>>,

URL-3: <http://www.tdk.gov.tr>

URL-4 : <https://www.homestolove.com.au/h-and-g-top-50-rooms-2016-bedrooms-3937>

URL-5 : <http://ssilahsilah.comdesign8diy-convertible-furniture-space-saving-ideas>

URL-6 : <http://www.terkultura.com/2013/02/az-olvaso-kerdezi-szekrenyagy-es.html>

URL-7: <http://www.dezeen.com/2011/08/15/apartment-for-a-dancer-and-choreographer-by-cut-architectures/>

Url-8

http://fletchertables.com/files/7714/3983/5460/The_Fletcher_Capstan_Table_2015.pdf

Url-9 <https://www.mojuhler.com/pages/mini-bench-kit>

Url-10 <https://www.mojuhler.com/pages/mini-bench-kit>

Url -11 <http://mopa.work/turkce/>

Url-12

Url-13

Url-14 : www.en.oxforddictionaries.com, 2016.

Url-15 : www.wikipedia.org, 2016.

Url-16 : www.mimdap.org, 2006.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Meltem AKÇAOVA

Doğum Tarihi ve Yeri: 15/07/1992, Kastamonu/ Daday

Uyruğu: T.C.

EĞİTİM

Lise: Kastamonu Anadolu Güz el Sanatlar Lisesi/ Kastamonu 2009

Lisans: Selçuk Üniversitesi, Güz el Sanatlar Fakültesi, Konya, 2013

Yüksek Lisans: Selçuk Üniversitesi – Hacettepe Üniversitesi, Konya-Ankara, 2014

İŞ DENEYİMLERİ

2013-2014, Obje İç Mimarlık

2014- 2016, Bal İçmimarlık

2017 – Halen Mopa Mutfak